

**BANK SPÓŁDZIELCZY
W KARCZEWIE**

zrzeszony w BPS

**Informacje o charakterze ilościowym i jakościowym
dotyczące adekwatności kapitałowej
Banku Spółdzielczego w Karczewie
według stanu na dzień 31 grudnia 2016 roku**

Spis treści:

I.	Wprowadzenie	3
II.	Podstawy prawne	3
III.	Cele i strategie w zakresie zarządzania ryzykiem	4
IV.	Zakres stosowania – konsolidacji ostrożnościowej	6
V.	Zakres stosowania – konsolidacji ostrożnościowej	17
VI.	Fundusze własne – Uznany kapitał	17
VII.	Wymogi kapitałowe	20
VIII.	Ekspozycje na ryzyko kredytowe kontrahenta	27
IX.	Bufory kapitałowe	27
X.	Wskaźniki globalnego znaczenia systemowego	27
XI.	Korekty z tytułu ryzyka kredytowego	27
XII.	Aktywa wolne od obciążeń	42
XIII.	Korzystanie z ECAJ	44
XIV.	Ekspozycje na ryzyko rynkowe	44
XV.	Ryzyko operacyjne	46
XVI.	Ekspozycje w papierach kapitałowych nieuwzględnionych w portfelu handlowym.....	53
XVII.	Ekspozycje na rynku stopy procentowej przypisane pozycjom nieuwzględnionym w portfelu handlowym	55
XVIII.	Stosowanie technik ograniczania ryzyk	59
XIX.	Ryzyko płynności	68
XX.	Ryzyko wyniku finansowego	70
XXI.	Ryzyko kapitałowe	72
XXII.	Ryzyko braku zgodności	73
XXIII.	Ekspozycja na pokrycie sekuratyzyjne	74
XXIV.	Polityka w zakresie wynagrodzeń	74
XXV.	Dźwignia finansowa	75
XXVI.	Stosowanie metody IRB w odniesieniu do ryzyka kredytowego	76
XXVII.	Stosowanie metod zaawansowanego pomiaru w odniesieniu do ryzyka operacyjnego....	76
XXVIII.	Stosowanie wewnętrznych modeli pomiaru ryzyka rynkowego	76
XXIX.	Podsumowanie.....	76

Załączniki

- Oświadczenie na temat profilu ryzyka w Banku Spółdzielczym w Karczewie
- Oświadczenie Zarządu

I. Wprowadzenie

Na podstawie Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr z dnia 23 czerwca 2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, zmieniającego rozporządzenie (UE) nr 648/2012 (zwanego dalej Rozporządzeniem CRR) oraz na podstawie innych rozporządzeń wykonawczych Komisji (UE) ustanawiających wykonawcze standardy techniczne w zakresie wymogów dotyczących ujawnienia informacji, a także zgodnie z polityką informacyjną banku Spółdzielczego w Karczewie obejmującą:

- Zakres ogłaszanych przez bank zgodnie z wymogami prawa informacji;
- Określenie częstotliwości dokonywania ogłaszania informacji;
- Formy i miejsca ogłaszania informacji;
- Sposób zapewnienia klientom i członkom Banku właściwego do informacji;
- Zasady zatwierdzania i weryfikowania informacji podlegających zgodnie z Polityką ogłaszaniu;

dostępnej publicznie w Centrali Banku Spółdzielczego w Karczewie, ulica Kościelna 59 w Sekretariacie, od poniedziałku do piątku (z wyjątkiem dni wolnych od pracy) w godzinach od 8:00 do 16:00, a także na stronie internetowej <http://www.bskarczew.pl>; zarząd banku Spółdzielczego w Karczewie przedkłada wszystkim zainteresowanym uczestnikom rynku niniejszą informację, zgodnie z przyjętymi zasadami Ładu Korporacyjnego dla instytucji nadzorowanych oraz wymogami nadzorczymi, realizując standard transparentnej instytucji finansowej.

W niniejszym dokumencie informacje w zakresie zgodnym z Rozporządzeniem CRR.

I. Informacje ogólne

- Bank Spółdzielczy w Karczewie działa w oparciu o Statut, przyjęty Uchwałą Zebrania Przedstawicieli w dniu 18 sierpnia 2006 r. wprowadzony do KRS, zgodnie z postanowieniem Sądu rejonowego w Warszawie w dniu 08 września 2006 r. W roku 2016 nie dokonano żadnych zmian w Statucie. Ostatnie zmiany zostały wprowadzone Uchwałą zebrania Przedstawicieli z dnia 22 czerwca 2010 roku, co zarejestrowano w KRS postanowieniem Sądu Rejonowego w Warszawie z dnia 14 października 2010 roku.
- Bank Spółdzielczy w Karczewie działa na terenie województwa mazowieckiego.

- Bank Spółdzielczy w Karczewie , zwany dalej Bankiem, z siedzibą w Karczewie , ul. Kościelna 59, przedstawia informacje o charakterze jakościowym i ilościowym dotyczące adekwatności kapitałowej wg stanu na dzień 31 grudnia 2016 roku.
- W 2016 roku Bank prowadził swoją działalność operacyjną w jednostce macierzystej w mającej swoją siedzibę w Karczewie przy ulicy Kościelnej 59 oraz działalność w jednostkach w ramach struktury organizacyjnej:
  - Filia Ługi w Karczewie , ulica Grota Roweckiego 1
  - Filia w Starostwie Powiatu w Otwocku , ulica Górna 13
  - Filia w Urzędzie Miasta w Józefowie , ulica Kard. Wyszyńskiego 1
- Klienci Banku mogą korzystać z usług bankowości elektronicznej poprzez centrum Usług Internetowych CUI ,SMS, kart płatniczych oraz bankomatów. Oferta dostępnych i świadczonych usług prezentowana jest w jednostkach organizacyjnych Banku oraz na stronie internetowej <http://www.bskarczew.pl>.
- Bank Spółdzielczy w Karczewie oznakowany jest numerem REGON 0000917388, numerem NIP 532-01-01-716 oraz numerem kodu bankowego 80230009.
- Bank zrzeszony jest w Banku Polskiej Spółdzielczości S.A. , z którym została zawarta umowa zrzeszenia w dniu 14 lipca 2009 roku.
- Bank spółdzielczy w Karczewie zarejestrowany jest w Trzecim Mazowieckim Urzędzie Skarbowym w Radomiu.

II. Podstawy prawne

- Niniejszy dokument „ Informacje podlegające ujawnieniu Banku Spółdzielczego w Karczewie „ , zwane dalej „Informacją”, zawiera informacje o charakterze jakościowym i ilościowym , dotyczące profilu ryzyka Banku, funduszy własnych, wymogów kapitałowych, polityki w zakresie wynagrodzeń oraz innych informacji według stanu na dzień 31 grudnia 2016 roku.
- niniejsza Informacja została sporządzona zgodnie z wymogami określonymi w ;
  - Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i rady (UE) nr 575/2013, zwanego dalej „Rozporządzeniem CRR”, z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych , zmieniającego rozporządzenie (UE) nr 648/2012 (część ósma),
  - Ustawie Prawo bankowe (art.111 oraz art111a),

- Zasadach Ładu Korporacyjnego dla instytucji nadzorowanych , wydanych Uchwałą nr 218/2014 Komisji Nadzoru Finansowego (§31),
- Statucie Banku Spółdzielczego w Karczewie.
- Niniejszą informację sporządzono na podstawie obowiązujących w Banku procedur wewnętrznych:
  - „Polityki informacyjnej Banku Spółdzielczego w Karczewie dotyczącej adekwatności kapitałowej” wprowadzonej Uchwałą Zarządu Nr 41/2015 z dnia 29 czerwca 2015 roku, zatwierdzonej Uchwałą Rady Nadzorczej Nr7/2015 z dnia 18 sierpnia 2015 roku,
  - „Instrukcji sporządzania i ogłaszania informacji dotyczących adekwatności kapitałowej oraz zakresu informacji podlegających ogłoszeniu w banku Spółdzielczym w Karczewie” wprowadzonej uchwałą Zarządu NR 43/2015 z dnia 29 czerwca 2015 roku.
- Podstawą prawną prowadzonej przez Bank działalności są ;
  - ustawa „Prawo bankowe” z dnia 29 sierpnia 1997 roku.(Dz.U. z2012 r. poz.1376 z późn. zmianami),
  - ustawa z dnia 16 września 1982rr. Prawo spółdzielcze,
  - ustawa 07 grudnia 2000r. o funkcjonowaniu banków spółdzielczych , ich zrzeszaniu się i bankach zrzeszających (Dz.U. nr 119/2000r. poz.1252 z późn. zmianami),
  - ustawa z 14 grudnia 1994r. o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym (Dz.U. nr 84 z 2009r. poz.711 z późn. zmianami),
  - statut banku Spółdzielczego w Karczewie.
- Bank w zakresie ujawnianych informacji stosuje pominięcie informacji uznanych za:
  - 1) nieistotne – informacje nieistotne , to w opinii Banku informacje , których pominięcie lub nieprawidłowe ujawnienie nie powinno zmienić lub wpłynąć na ocenę lub decyzję odbiorcy opierającego się na tych informacjach przy podejmowaniu decyzji ekonomicznych,
  - 2) zastrzeżone lub poufne – Bank uznaje informacje za:
    - a) zastrzeżone , jeżeli ich podanie do wiadomości publicznej w opinii Banku osłabiłoby jego pozycję konkurencyjną na rynku w rozumieniu przepisów o ochronie konkurencji i konsumentów,
    - b) poufne , jeśli Bank zobowiązał się wobec klienta lub innego kontrahenta do zachowania poufności zgodnie z ustawą o ochronie danych osobowych a także danych objętych ochroną ze względu na tajemnicę bankową.
- W przypadku pominięcia informacji, wiadomość o tym jest podawana w odpowiedniej części niniejszej Informacji.

- Bank informuje , że niniejsza informacja obejmuje cały zakres ujawnianych informacji określonych w części ósmej Rozporządzenia CRR.
- Niniejsza Informacja w pełni spełnia wymagania dyscypliny rynkowej.
- Informacje ujęte w niniejszym dokumencie prezentowane są za okres od dnia 01 stycznia 2016 roku do 31 grudnia 2016 roku.(według stanu na koniec 2016 roku).
- Dane ilościowe zaprezentowane w niniejszej Informacji , o ile nie podano inaczej wyrażone zostały w tysiącach złotych.
- Informacje podlegające ujawnieniu – Roczna informacja z zakresu profilu ryzyka i poziomu kapitału Banku Spółdzielczego w Karczewie według stanu na dzień 31,12,2016 roku.
- Bank stosuje Polskie Standardy Rachunkowości. Informacje podlegające ujawnieniu w myśl Międzynarodowych Standardów Rachunkowości nie dotyczą Banku. Wiadomość w powyższym zakresie podawana jest w odpowiedniej części Informacji.

IV. Cele i strategię oraz polityki w zakresie zarządzania ryzykami

- Zarządzanie ryzykiem w Banku odbywa się zgodnie z długofalową „Strategią zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka w Banku Spółdzielczym w Karczewie” przygotowaną przez Zarząd i zatwierdzoną przez Radę Nadzorczą Banku. Strategia jest zgodna z założeniami „Strategii rozwoju Banku Spółdzielczego na lata 2013-2016” i podlega corocznemu przeglądowi zarządczemu i weryfikacji. Przegląd i weryfikacja dokonywana jest również w przypadku występowania znaczących zmian wewnątrz lub w otoczeniu zewnętrznym Banku.
- Bank działając w interesie swoich członków , prowadzi działalność bankową na rzecz osób fizycznych , osób prawnych oraz jednostek organizacyjnych nie posiadających osobowości prawnej , jeżeli posiadają zdolność prawną.
- Strategia zarządzania ryzykami zawiera cele definiujące apetyt na ryzyko Banku, rozumiany jako maksymalny , akceptowalny poziom ryzyka , jaki Bank może ponosić.
- Cele definiujące apetyt na ryzyko mają charakter wskaźników ilościowych , w tym limitów wewnętrznych , a także założeń dotyczących zasad zarządzania ryzykiem o charakterze jakościowym.
- W celu zwiększenia bezpieczeństwa działania , kluczową kwestią w zarządzaniu działalnością bankową jest ustalenie apetytu na ryzyko.
- Apetyt na ryzyko oznacza zdolność do podejmowania ryzyka i uwzględnia całą strategię biznesową oraz oczekiwania udziałowców , klientów i innych jednostek mających wpływ na

działalność banku. Apetyt na ryzyko oznacza wielkość ryzyka, które może być przez bank zaakceptowana biorąc pod uwagę całą strukturę bez uwzględniania limitów określonych przez Komisję Nadzoru Finansowego lub inną instytucję, której zgodnie z obowiązującymi przepisami powierzono zadania.

- Maksymalna akceptowalna gotowość Banku do podejmowania określonych wielkości ryzyka w określonym horyzoncie czasowym stanowi element strategii biznesowej oraz planów ekonomiczno - finansowych zaakceptowanych i zatwierdzanych przez władze Banku.
- Pojemność ryzyka jest maksymalną wielkością ryzyka, którą Bank może ponieść i jest powiązana z kapitałem banku, wielkością aktywów płynnych, zdolnością pozyskiwania środków.
- Pojemność kapitałowa – łączny wymóg kapitałowy z tytułu ponoszonych ryzyk w odniesieniu do funduszy własnych określony został w „Polityce zarządzania kapitałem w banku Spółdzielczym w Karczewie” oraz „Instrukcji oceny adekwatności kapitałowej w Banku Spółdzielczym w Karczewie”.
- Celem strategicznym Banku jest osiągnięcie zakładanej stopy zwrotu na kapitale. Cel ten jest realizowany poprzez prowadzenie działalności obciążonej ryzykiem w sposób zapewniający:
  - pewność kontynuowania działalności w sytuacji wystąpienia dowolnego realnego scenariusza rozwoju sytuacji makroekonomicznej,
  - bezpieczeństwo zgromadzonych środków,
  - stabilny wzrost wyników oraz wartości kapitału.
- Na poziomie strategicznym Bank zarządza wszystkimi zidentyfikowanymi, trwale istotnymi, rodzajami ryzyka bankowego.
- Proces zarządzania ryzykiem, w szczególności częstotliwość pomiaru, monitorowania i raportowania danego rodzaju ryzyka, jest odpowiedni do skali działalności oraz do istotności, skali i złożoności danego ryzyka.
- Proces zarządzania ryzykiem wspiera realizację Strategii rozwoju Banku przy zachowaniu zgodności ze „Strategią zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka w Banku”, w szczególności w zakresie poziomu tolerancji na ryzyko. Proces zarządzania ryzykiem jest na bieżąco dostosowywany do nowych czynników i źródeł ryzyka.
- Metody zarządzania ryzykiem (w szczególności modele i ich założenia) oraz systemy pomiaru ryzyka są:
  - dostosowane do skali i złożoności ryzyka, aktualnie prowadzonej i planowanej działalności Banku oraz otoczenia, w którym Bank działa;

- okresowo weryfikowane i walidowane.
- Zarządzanie ryzykiem odbywa się w oparciu o regulacje nadzorcze oraz przepisy wewnętrzne Banku przyjęte przez Zarząd i zaakceptowane przez Radę Nadzorczą.
- Bank stosuje następujące zasady wyliczania wymogów kapitałowych:
  - metodę standardową w zakresie ryzyka kredytowego,
  - metodę podstawowego wskaźnika (BIA) w zakresie ryzyka operacyjnego.
- Celem zarządzania ryzykiem bankowym poprzez utrzymywanie poziomu ryzyka w ramach przyjętego poziomu tolerancji jest:
  - ochrona wartości kapitału akcjonariuszy,
  - ochrona depozytów klientów,
  - wsparcie Banku w prowadzeniu efektywnej działalności.
- Określony na poziomie strategicznym lub operacyjnym poziom tolerancji na ryzyko oznacza możliwość poniesienia strat w zakresie akceptowalnym przez Bank.
- Do podstawowych istotnych ryzyk , które podlegają szczególnemu nadzorowi , zalicza się :
  - ryzyko kredytowe, w tym ryzyko koncentracji,
  - ryzyko płynności,
  - ryzyko stopy procentowej,
  - ryzyko rynkowe (walutowe),
  - ryzyko operacyjne , w tym ryzyko braku zgodności,
  - ryzyko kapitałowe,
  - wyniku finansowego , będące pochodną pozostałych ryzyk, zarządzane w procesie planowania .
- ponadto w ramach założeń do planu ekonomiczno-finansowego w Banku funkcjonują polityki w zakresie zarządzania następującymi rodzajami ryzyka:
  - Polityka kredytowa
  - Polityka zarządzania ryzykiem detalicznych ekspozycji kredytowych,
  - Polityka zarządzania ryzykiem ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie,
  - Polityka płynności,
  - Polityka kapitałowa,
  - Polityka zarządzania ryzykiem operacyjnym,
  - Polityka braku zgodności,
  - Polityka bezpieczeństwa informacji,
  - Polityka bezpieczeństwa danych osobowych,

➤ Polityka zarządzania jakością danych

- Szczegółowy opis procedur w zakresie zarządzania istotnymi ryzykami w Banku zawierają poszczególne instrukcje i procedury weryfikowane na bieżąco , nie rzadziej niż raz w roku , zatwierdzone Uchwałą Zarządu.
- W strukturze organizacyjnej Banku funkcjonuje Stanowisko ds. Ryzyk Bankowych, który na dzień 31 grudnia 2016 roku obejmowało swoim zakresem monitorowanie poszczególnych rodzajów ryzyk oraz adekwatności kapitałowej. Nadzór nad zarządzaniem poszczególnymi rodzajami ryzyka sprawuje wyznaczony Członek Zarządu zgodnie z Regulaminem organizacyjnym oraz Regulaminem działania Zarządu zatwierdzonym przez Radę Nadzorczą. Uwzględniając charakter, skalę i złożoność prowadzonej przez Bank działalności zachowana jest odpowiedzialność za zarządzanie danym ryzykiem z odpowiedzialnością za obszar działalności generujący to ryzyko.
- Struktura organizacyjna Banku umożliwia skuteczne zarządzanie i kontrolę ryzyka, zarówno na poziomie komórek odpowiedzialnych za proces zarządzania ryzykiem , jak i na szczeblu organów Banku , a także jednostek biznesowych i ich wsparcia.
- Zmiany dokonywane w strukturze organizacyjnej Banku są uzasadnione i dobrze zaplanowane , z uwzględnieniem konieczności dokonania przeglądu obowiązujących regulacji wewnętrznych i procedur w celu zapewnienia spójności wprowadzanych zmian z funkcjonującymi rozwiązaniami w zakresie zarządzania ryzykiem.
- Zarząd i pracownicy znają zakres zadań poszczególnych komórek i jednostek związanych z zarządzaniem ryzykiem , znają również zasady zarządzania ryzykiem i stosują je w codziennej pracy.
- Instrukcje i procedury zarządzania ryzykiem obejmują pełny zakres działalności Banku.
- Zarządzanie ryzykiem w banku odbywa się we wszystkich jednostkach organizacyjnych banku, odpowiednio do ich zadań.
- Zarządzanie ryzykiem jest zorganizowane zgodnie z przyjętymi zasadami ładu korporacyjnego w sposób umożliwiający zapobieganie konfliktom interesów pracownikami i/ lub jednostkami organizacyjnymi lub konfliktem personalnym pomiędzy pracownikami.
- Zarządzanie ryzykiem uwzględnia wytyczne wynikające z postanowień rekomendacji nadzorczych oraz zapisów ustawowych , dotyczących zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka Banku:
  - 1) postanowień prawa , w tym Ustawy Prawo bankowe, Rozporządzenia (UE) nr 575/2013 i innych Rozporządzeń wykonawczych,

- 2) rekomendacji nadzorczych wydanych przez KNF lub Europejski Urząd Nadzoru Bankowego dotyczących systemu zarządzania ryzykiem,
  - 3) „Zasad Ładu Korporacyjnego dla instytucji nadzorowanych” wydanych przez Komisję Nadzoru Finansowego.
- Niniejszy dokument stanowi wykonanie postanowień Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 roku w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych (zwanego Rozporządzeniem) i zawiera informacje zawarte w art.435 ust.1 lit. a-d Rozporządzenia CRR, tzn. dotyczące strategii i procesów zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka: struktury i organizacji odpowiedniej funkcji zarządzania ryzykiem, w tym informacji na temat jej ujawnień i statutu lub innych odpowiednich rozwiązań w tym względzie; zakresu i charakteru systemów raportowania i pomiaru ryzyka; strategii w zakresie zabezpieczenia i ograniczenia ryzyka, a także strategii i procesów monitorowania stałej skuteczności instrumentów zabezpieczających i czynników łagodzących ryzyko.
  - Do głównych zadań w zakresie zarządzania ryzykiem w Banku należy;
    - dostarczanie informacji na temat ryzyka i jego profilu;
    - stosowanie działań profilaktycznych redukujących ryzyko i jego skutki;
    - monitorowanie dopuszczalnego poziomu ryzyka;
    - szacowanie wymogów kapitałowych na pokrycie poszczególnych rodzajów ryzyka;
    - uwzględnienie efektów pomiaru ryzyka w metodach szacowania wymogów kapitałowych;
    - agregacja procesów szacowania wymogów kapitałowych z procesami zarządzania ryzykiem w Banku;
    - raportowanie wyników oceny ryzyk oraz adekwatności kapitałowej Zarządowi oraz w sposób syntetyczny Radzie Nadzorczej;
    - audyt skuteczności zarządzania ryzykiem w Banku;
    - wykorzystywanie przez Zarząd oraz Radę Nadzorczą wyników kontroli wewnętrznej i audytu do bieżącego zarządzania oraz nadzoru nad zarządzaniem Bankiem.
  - Bank wdraża i rozwija systemy informatyczne wspomagające proces zarządzania ryzykiem, a także inne narzędzia informatyczne powiązane z zarządzaniem ryzykiem.
  - W zakresie art.435 ust. 2 Bank informuje, że:

- Członkowie Zarządu Banku pełnią po jednym stanowisku dyrektorskim. Przez stanowisko dyrektorskie należy rozumieć stanowisko zajmowane w organie Banku (odpowiednio w Radzie Nadzorczej lub Zarządzie) lub organach innych podmiotów;
  - Członków Zarządu powołuje, zgodnie z przepisami prawa, na wniosek Prezesa Zarządu, Rada Nadzorcza, działając wg Statutu Banku Spółdzielczego w Karczewie oraz zasad Polityki w zakresie oceny kwalifikacji członków organów zarządczych oraz osób zajmujących stanowiska kluczowe w Banku Spółdzielczym w Karczewie, biorąc pod uwagę wyniki oceny wstępnej kwalifikacji, doświadczenia i reputacji kandydata. Oceny następczej kwalifikacji, doświadczenia i reputacji Członków Zarządu dokonuje Rada Nadzorcza zgodnie z zasadami Polityki w zakresie oceny kwalifikacji członków organów zarządczych oraz osób zajmujących kluczowe stanowiska w Banku Spółdzielczym w Karczewie. Członków Rady Nadzorczej powołuje Zebranie Przedstawicieli, zgodnie z zapisami Statutu Banku Spółdzielczego w Karczewie, Regulaminu wyboru członków Rady Nadzorczej w Banku Spółdzielczym w Karczewie oraz zasad Polityki w zakresie oceny kwalifikacji członków organów zarządczych oraz osób zajmujących stanowiska kluczowe w Banku Spółdzielczym w Karczewie, biorąc pod uwagę kwalifikacje, doświadczenie i reputację kandydata. Oceny następczej dokonuje Zebranie Przedstawicieli, zgodnie z zasadami Polityki w zakresie oceny kwalifikacji członków organów zarządczych oraz osób zajmujących stanowiska kluczowe w Banku Spółdzielczym w Karczewie;
  - Członkowie Zarządu Banku nie zajmowali stanowisk dyrektorskich w innej instytucji;
  - Członkowie Rady Nadzorczej Banku nie zajmowali stanowisk dyrektorskich w organach innych podmiotów;
  - W roku 2014 przeprowadzone zostały wybory do Rady Nadzorczej Banku. Spośród kandydatów przedstawiciele grupy członkowskiej wybrali nowych członków Rady Nadzorczej na lata 2014-2018;
  - W trakcie roku obrotowego 2016 nie uległ zmianie skład osobowy Zarządu Banku oraz Rady Nadzorczej wybranej przez Zebranie Przedstawicieli w dniu 20 czerwca 2014 roku.
- Proces zarządzania ryzykiem jest realizowany w trzech, wzajemnie niezależnych liniach obrony:

- pierwsza linia obrony – którą stanowi system kontroli wewnętrznej (funkcjonalnej) zapewniająca stosowanie mechanizmów kontroli ryzyka i zgodność działania z obowiązującymi przepisami prawa, a także regulacjami wewnętrznymi,
  - druga linia obrony – którą stanowi system zarządzania ryzykiem , w tym metody, narzędzia, proces i organizacja zarządzania ryzykiem,
  - trzecia linia obrony – którą stanowi audyt wewnętrzny.
- Niezależność linii obrony polega na zachowaniu organizacyjnej niezależności w następujących obszarach:
    - funkcja drugiej linii obrony w zakresie tworzenia rozwiązań systemu zarządzania ryzykiem jest niezależna od funkcji pierwszej linii obrony,
    - funkcja trzeciej linii obrony jest niezależna od funkcji pierwszej i drugiej linii obrony,
    - funkcja zarządzania ryzykiem braku zgodności jest podporządkowana organizacyjnie – Prezesowi Zarządu.
- W procesie zarządzania ryzykiem w Banku uczestniczą następujące organy , jednostki i komórki organizacyjne:
    - Rada Nadzorcza,
    - Zarząd,
    - Stanowisko ds. Monitoringu Kredytowego,
    - Stanowisko ds. Ryzyk Bankowych,
    - Audyt wewnętrzny,
    - Pozostali pracownicy Banku.
- Rada Nadzorcza i Zarząd jako organy kolegialne dają rękojmię właściwego zarządzania ryzykiem, ogólny skład organów Banku odzwierciedla odpowiednio szeroki zakres kompetencji (wykszolenia , doświadczenia) , tak aby możliwy był odpowiedni nadzór nad ryzykiem.
  - Wszyscy członkowie organów poświęcają wystarczająco dużo czasu wykonywaniu swoich funkcji w Banku , a także analizom i ocenom kwestii ryzyka.
  - Organy Banku biorą czynny udział w zarządzaniu wszystkimi rodzajami istotnego ryzyka, o których mowa w przepisach rangi ustawowej i w Rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 oznacza to regularne omawianie zagadnień ryzyka na posiedzeniach organów.

➤ Do podstawowych zadań poszczególnych podmiotów systemu zarządzania ryzykiem należy:

Zadania Rady Nadzorczej:

- 1) Rada Nadzorcza sprawuje nadzór nad systemem zarządzania ryzykiem oraz ocenia jego adekwatność i skuteczność, w tym również nadzór nad adekwatnością i skutecznością systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym, w tym ryzykiem systemów informatycznych i bezpieczeństwem informacji;
- 2) Rada Nadzorcza zatwierdza dokumenty strategiczne i polityki w obszarze zarządzania ryzykiem, a tym także apetyt/tolerancję na ryzyko zawarta w tych politykach;
- 3) Rada Nadzorcza przyjmuje odpowiednie informacje sprawozdawcze i wyniki kontroli wewnętrznej, na ich podstawie podejmuje decyzje o potrzebie podjęcia działań w reakcji na stwierdzone nadmierne narażenie na ryzyko, w tym o dokonaniu rewizji strategii lub polityk;
- 4) Rada Nadzorcza nadzorując ryzyko operacyjne szczególną uwagę poświęca zagadnieniom bezpieczeństwa informacji i systemów informatycznych, w tym:
  - a) zarządzaniu bezpieczeństwem środowiska teleinformatycznego oraz ciągłością działania,
  - b) procesu tworzenia i aktualizacji strategii w obszarach technologii informacyjnej i bezpieczeństwa środowiska teleinformatycznego,
  - c) zarządzaniu elektronicznymi kanałami dostępu,
  - d) współpracy z zewnętrznymi dostawcami usług w zakresie środowiska teleinformatycznego i jego bezpieczeństwa,
  - e) zapewnieniu adekwatnej struktury organizacyjnej oraz zasobów kadrowych w obszarach technologii informacyjnej i bezpieczeństwa środowiska teleinformatycznego,
  - f) zarządzaniu jakością danych o kluczowym znaczeniu.
- 5) Rada Nadzorcza dokonuje okresowej oceny realizacji przez Zarząd założeń Strategii w odniesieniu do zasad zarządzania ryzykiem oraz alokacji kapitału na pokrycie istotnych rodzajów ryzyka w Banku. W tym celu Zarząd Banku okresowo przedkłada Radzie Nadzorczej syntetyczną informację na temat skali i rodzajów ryzyka, na które narażony jest Bank, prawdopodobieństwa jego występowania, skutków i metod zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka;
- 6) Rada Nadzorcza sprawuje nadzór nad kontrolą systemu zarządzania ryzykiem oraz ocenia jej adekwatność i skuteczność;

- 7) Rada Nadzorcza zatwierdza w planie ekonomiczno-finansowym ogólny poziom (profil) ryzyka Banku.

➤ **Zadania Zarządu Banku:**

- 1) Zarząd Banku odpowiada za opracowanie i wdrożenie strategii zarządzania ryzykiem (obejmującej również zarządzanie ryzykiem operacyjnym), w tym za zorganizowanie, wdrożenie i funkcjonowanie systemu zarządzania ryzykiem oraz jeśli to konieczne – dokonania weryfikacji w celu usprawnienia tego systemu;
- 2) Zarząd Banku zapewnia, że system zarządzania ryzykiem, w tym ryzykiem operacyjnym jest skuteczny – to znaczy, że proces zarządzania tym ryzykiem jest realizowany w sposób poprawny na każdym etapie, tj. etapach: identyfikacji, oceny, przeciwdziałania, kontroli, monitorowania i raportowania;
- 3) Zarząd Banku podejmuje decyzje dotyczące organizacji i działania procesów zarządzania ryzykiem (w tym ryzykiem operacyjnym), a także organizacji i działania środowiska wewnętrznego zarządzania tym ryzykiem, w ramach posiadanych kompetencji. W tym zakresie Zarząd Banku zapewnia zasoby niezbędne do skutecznego zarządzania ryzykiem (w tym ryzykiem operacyjnym).
- 4) Zarząd Banku dokonuje regularnych przeglądów strategii i polityk zarządzania ryzykiem (w tym operacyjnym) i systemu zarządzania ryzykiem, w tym zasad zarządzania tym ryzykiem, zgodnie z odpowiednimi regulacjami wewnętrznymi. W przypadkach, gdy zajdzie taka potrzeba – Zarząd powoduje weryfikację i aktualizację strategii zarządzania ryzykiem i polityk lub systemu zarządzania ryzykiem.
- 5) Zarząd odpowiada za bezpieczeństwo informacji i systemów informatycznych, w związku z tym szczególną uwagę poświęca zagadnieniom:
  - a) zarządzaniu bezpieczeństwem środowiska teleinformatycznego oraz ciągłością działania,
  - b) tworzenia i aktualizacji strategii w obszarach technologii informacyjnej i bezpieczeństwa środowiska teleinformatycznego,
  - c) zarządzania elektronicznymi kanałami dostępu,
  - d) współpracy z zewnętrznymi dostawcami usług w zakresie środowiska teleinformatycznego i jego bezpieczeństwa,
  - e) zapewnienia adekwatnej struktury organizacyjnej oraz zasobów kadrowych w obszarach technologii informacyjnej i bezpieczeństwa środowiska teleinformatycznego,
  - f) zarządzania jakością danych o kluczowym znaczeniu.

➤ **Zadania Stanowiska ds. Monitoringu kredytowego:**

- 1) Stanowisko ds. Monitoringu Kredytowego dostarcza Zarządowi i Radzie Nadzorczej niezależnych ocen jakości portfela kredytowego, na który składają się udzielone kredyty i działania systemu kontroli wewnętrznej w zakresie działalności kredytowej, a także rozpoznawania i dokonywania pomiaru ryzyka w portfelu – stanowisko stanowi element II linii obrony.
- 2) Stanowisko ds. Monitoringu Kredytowego dokonuje:
  - a) okresowych przeglądów poszczególnych kredytów,
  - b) sporządza propozycje klasyfikacji należności do odpowiedniej kategorii ryzyka oraz dokonuje ich odpowiedniej ich wyceny,
  - c) bada wartość przyjętych zabezpieczeń,
  - d) ocenia adekwatność rezerw/odpisów na należności i przygotowanie zaleceń dotyczących ich wysokości,
  - e) dostarcza Zarządowi i Radzie Nadzorczej terminowych informacji dotyczących ryzyka w portfelu kredytowym,
  - f) zapewnia wykrycie i usunięcie niedociągnięć i braków w dokumentacji kredytowej oraz dokumentacji zabezpieczeń.

➤ **Zadania Stanowiska ds. Ryzyk Bankowych:**

- 1) Stanowisko ds. Ryzyk Bankowych zapewnia identyfikację wszystkich najważniejszych rodzajów ryzyka, na jakie narażony jest Bank, oraz prawidłowe zarządzanie nimi przez stosowne jednostki Banku – stanowi element II linii obrony;
- 2) Podstawowe zadania to: identyfikacja, przetwarzanie danych o ryzyku i pomiar lub szacowanie ryzyka, ocena i raportowanie informacji dotyczących podejmowanego ryzyka;
- 3) Opracowywanie regulacji wewnętrznych w zakresie zarządzania ryzykiem;
- 4) Stanowisko ds. Ryzyk Bankowych dostarcza niezależnych informacji, analiz oraz ocen na temat ekspozycji na ryzyko, jak też oceny czy zgłaszane propozycje i decyzje dotyczące ryzyka podejmowane przez Zarząd jednostki biznesowe lub wsparcia są zgodne z tolerancją Banku na ryzyko i gotowością do jego podejmowania;
- 5) Stanowisko ds. Ryzyk Bankowych może wnioskować o usprawnienie systemu zarządzania ryzykiem oraz przedstawia możliwości zaradzenia naruszeniom polityk, procedur i limitów w zakresie ryzyka;

- 6) Stanowisko ds. Ryzyk Bankowych monitoruje realizację wyznaczonych celów i zadań strategicznych, procesów tworzenia zysku oraz przedstawia i monitoruje pozycję Banku w zakresie bezpieczeństwa finansowego i operacyjnego;
  - 7) Podstawowe zadania stanowiska to gromadzenie, przetwarzanie, pomiar i raportowanie odpowiednim organom i komórkom Banku, informacji dotyczących podejmowanego przez Bank ryzyka oraz opracowywanie regulacji wewnętrznych w zakresie zarządzania ryzykami oraz szacowania wewnętrznych wymogów kapitałowych z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka;
  - 8) Zapewnia przestrzeganie polityki w zakresie braku zgodności – stanowi element linii obrony;
  - 9) Stanowisko ds. Ryzyk Bankowych powinno doradzać Zarządowi w sprawie przepisów, zasad, regulacji oraz standardów, które Bank musi spełnić oraz oceniać ryzyko wynikające z możliwego wpływu ewentualnych zmian w otoczeniu prawnym, regulacyjnym i przepisach na działalność Banku;
  - 10) Weryfikuje czy nowe produkty i regulacje wewnętrzne są zgodne z obecnym otoczeniem prawnym, jak też wszelkimi znanymi nadchodzącymi zmianami przepisów, regulacji i wymogów nadzorczych;
  - 11) Zdaje Zarządowi i Radzie Nadzorczej sprawozdania z zarządzania ryzykiem braku zgodności przez Bank.
- Zadania Audytu wewnętrznego:
- 1) Audyt wewnętrzny ma za zadanie kontrolę i ocenę sprawności działania systemu zarządzania ryzykiem oraz dokonywanie regularnych przeglądów prawidłowości przestrzegania zasad zarządzania ryzykiem obowiązujących w Banku – stanowi III linię obrony.
  - 2) Dostarcza obiektywnej oceny adekwatności i skuteczności funkcjonującego systemu zarządzania, w tym ocenia zgodność działań wszystkich jednostek i komórek (w tym komórki ds. ryzyka) z polityką Banku oraz innymi regulacjami wewnętrznymi i przepisami prawa.
  - 3) Za podstawowe zadania ma kontrolę i ocenę skuteczności działania systemu zarządzania ryzykiem oraz dokonywanie regularnych przeglądów prawidłowości przestrzegania zasad zarządzania ryzykiem, obowiązujących w Banku.
  - 4) Audyt wewnętrzny dostarcza obiektywnej oceny adekwatności i skuteczności funkcjonującego systemu zarządzania oraz zgodności przeprowadzanych operacji bankowych z wewnętrznymi regulacjami Banku.

- 5) Zadania Audytu wewnętrznego zlecone do realizacji na podstawie zawartej umowy zlecenia przez odpowiednie służby Banku Zrzeszającego Banku BPS SA w Warszawie.
- 6) Zadania pozostałych pracowników Banku:

Pozostali pracownicy Banku – mają obowiązek przestrzegania zasad zarządzania

poszczególnymi rodzajami ryzyka, obowiązujących w formie wewnętrznych regulacji i zaleceń, uczestnictwa w postępowaniu wyjaśniającym przyczyny wystąpienia zdarzeń generujących ryzyko oraz raportowania tych zdarzeń – stanowią I linię obrony.

- Zatwierdzone przez Zarząd oświadczenie na temat adekwatności ustaleń dotyczących zarządzania ryzykiem w Banku, dające pewność, że stosowane systemy zarządzania ryzykiem są odpowiednie z punktu widzenia profilu i strategii Banku wymagane przez art.435 ust.1 lit. e stanowi załącznik do niniejszej „Informacji...”
- Oświadczenie na temat ryzyka, zgodne z art.435 ust.1 lit. f. dotyczące ogólnego profilu ryzyka Banku związanego ze strategią działalności, stanowi załącznik do niniejszej „Informacji...”
- Przepływ informacji dotyczącej ryzyka, kierowany do Zarządu oraz Rady Nadzorczej w Banku był sformalizowany i objęty odpowiednio w „Zasadach Polityki zarządczej w Banku Spółdzielczym w Karczewie”, definiującą: nazwy raportów/ sprawozdań, częstotliwość, autorów/odbiorców, terminy sporządzania raportów/ sprawozdań dotyczących ryzyka oraz nazwy procedur/regulacji, z których wynika obowiązek sporządzania raportów/sprawozdań. Systemem informacji zarządczej były objęte wszystkie rodzaje ryzyka uznawane przez Bank za istotne. Zakres i częstotliwość raportowania dostosowane były do skali narażenia na ryzyko, a także zmienności ryzyka, zapewniając możliwość podjęcia decyzji oraz odpowiedniej reakcji w przypadku zmiany ekspozycji na ryzyko.

V. Zakres stosowania – konsolidacji ostrożnościowej

Bank nie posiadał podmiotów zależnych, w związku z powyższym nie dokonywał konsolidacji do celów rachunkowości i regulacji ostrożnościowych.

VI. Fundusze własne – Uznany kapitał

- Bank ujawnia informacje dotyczące funduszy własnych zgodnie z przepisami art.492 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i rady (UE) Nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 roku oraz zgodnie z wymogami zawartymi w rozporządzeniu wykonawczym Komisji (UE) Nr

1423/2013 z dnia 20 grudnia 2013 roku ustanawiającemu wykonawcze standardy techniczne w zakresie wymogów dotyczących ujawniania informacji na temat funduszy własnych instytucji zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013.

- Fundusze własne Banku to:
  - Kapitał TIER I;
  - Kapitał TIER II;
- Według zasad pakietu CRD IV/CRR adekwatność kapitałowa w 2016 roku była analizowana w oparciu o trzy rodzaje współczynników:
  - współczynnik kapitału podstawowego Tier I
  - współczynnik kapitału Tier I
  - łączny współczynnik kapitałowy
- Na dzień 31 grudnia 2016 roku wszystkie wskaźniki kapitałowe ukształtowały się powyżej regulacyjnych wymogów minimalnych.
- Bank zgodnie z zapisami Rozporządzenia 575/2013 UE , Ustawą Prawo bankowe art.127 ust.2 pkt 3 lit. B oraz Uchwałą KNF 325/2011 z dnia 20 grudnia 2011 roku pomniejsza fundusze o wartość bilansową wartości niematerialnych i prawnych , które na koniec 2016 roku wynosiły 40,00 tys. zł. Wartość uznanego kapitału po pomniejszeniu wyniosła 8 366,00 tys. zł.,
- Wartość uznanego kapitału pozwoliła pokryć sumę wymogów kapitałowych z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka.
- Na przestrzeni 2016 roku nie uległ zmianie:
  - Fundusz zasobowy - w wyniku dokonanego odpisu z zysku za 2015 rok w wysokości 311,00 tys. zł. zgodnie z Uchwałą Zebrania Przedstawicieli;
  - Fundusz udziałowy – w wyniku wypłat udziałów przez udziałowców w wysokości 192,00 tys. zł.
  - Fundusz z aktualizacji wyceny w 2016 roku nie uległ zmianie i wyniósł 46,00 tys. zł.
  - Fundusz z aktualizacji finansowych aktywów trwałych zmniejszył się o kwotę 0,00 tys. zł.
- Na wysokość funduszu udziałowego składały się udziały 143 członków Banku, z czego 140 to osoby fizyczne (w tym rolnicy oraz przedsiębiorcy indywidualni) , natomiast 3 to osoby prawne.
- Uwzględniając zapisy Rozporządzenia UE oraz zaleceń dla banków spółdzielczych wydanych przez Komisję Nadzoru Finansowego precyzujących zasady wyliczania uznanego kapitału ,

bank poddaje amortyzacji fundusz udziałowy , stosuje również odpowiednie korekty do funduszu z aktualizacji wyceny.

- Fundusz udziałowy w Banku stanowi „prawo nabyte” i jest amortyzowany zgodnie z pismem KNF z dnia 3 grudnia 2013 roku znak: DBS/DBS...W5/7177/16/52/2013.
- Do czasu ukazania się znowelizowanych przepisów dotyczących ustawy Prawo spółdzielcze i statutu Banku , Bank wykazuje opłacony fundusz udziałowy w rachunku funduszy własnych , w ramach korekt okresu przejściowego , według następujących zasad:
  - a) podstawę obliczeń stanowiła kwota udziałów opłaconych przez udziałowców banku według stanu na dzień 31 grudnia 2011 roku,;
  - b) kwota, o której mowa w pkt a) pomniejszona została o wszelkie wypłaty i wyksięgowania udziałów , które były wypłacone do 31 grudnia 2011 roku;
  - c) każdego roku ,począwszy od początku 2014 r. kwota ustalona zgodnie z pkt a) oraz pkt b) jest amortyzowana odpowiednio : 20% w 2004 r., po 10% od 2015 roku do 2021 roku, oraz jednorazowo 10% w dniu 01,01,2022 roku , co jest zgodne z pismem KNF z dnia 3 grudnia 2013 roku znak: DBS/DBS...W5/7177/16/52/2013.
  - d) Bank do umniejszania w/w składnika kapitałów stosuje amortyzację dzienną;
  - e) Bank występuje każdorazowo do właściwego organu nadzorczego o wyrażenie zgody na wypłatę udziałów wypowiedzianych przez udziałowców Banku.
- Poniższe zestawienie przedstawia poziom poszczególnych pozycji funduszy własnych Banku według stanu na dzień 31 grudnia 2016 roku,

Wyszczególnienie	Kwota w tys. zł.
Fundusze własne ogółem dla współczynnika wypłacalności	8 366,00
Kapitał podstawowy TIER I	8 406,00
➤ fundusz udziałowy	192,00
➤ fundusz zasobowy	8168,00
➤ fundusz z aktualizacji majątku trwałego	46,00
➤ fundusz z aktualizacji finansowych aktywów trwałych	0,00
➤ pozycje pomniejszające fundusze podstawowe	40,00

▪ wartości niematerialne i prawne	
Fundusze własne Banku – Uznany kapitał	8 366,00
Całkowity wymóg kapitałowy	4 189,00

V. Wymogi kapitałowe

- Bank Spółdzielczy w Karczewie dostosowuje wielkość funduszy własnych do poziomu i rodzaju ryzyka, na jakie jest narażony oraz do charakteru, skali i złożoności prowadzonej działalności. W tym celu w Banku opracowano i wdrożono proces oceny adekwatności kapitału wewnętrznego, tzw. ICAAP (ang. Internal Capital Adequacy Proces), który służy utrzymaniu funduszy własnych na poziomie adekwatnym do profilu i poziomu ryzyka ponoszonego w prowadzonej działalności.
- Celem procesu szacowania kapitału wewnętrznego jest ustalenie wielkości kapitału wewnętrznego niezbędnego do pokrycia wszystkich zidentyfikowanych, istotnych rodzajów ryzyka występujących w działalności banku oraz zmian otoczenia gospodarczego, z uwzględnieniem przewidywanego poziomu ryzyka.
- W swej działalności bank rozpoznaje za istotne ryzyka Filaru I (kredytowe, koncentracji zaangażowań, koncentracji kapitałowej, operacyjne, walutowe) oraz inne ryzyka (w tym wymienione w Uchwale KNF 258/2011 z dnia 4 października 2011 r.) uwzględnione w „Instrukcji oceny adekwatności kapitałowej banku” w przypadku których pomiar (wykonywany wg kryteriów ilościowych lub jakościowych), według zasad wskazanych w Instrukcji, wykazuje potencjalny i znaczący wpływ na wynik finansowy, fundusze Banku albo Bank tworzy wewnętrzny wymóg kapitałowy na ich pokrycie.
- Metoda stosowana przez bank do oceny adekwatności kapitałowej bazuje na wielkości regulacyjnych wymogów kapitałowych, do których dodawane są wielkości dodatkowych wymogów wewnętrznych: uwzględnia też konieczność zachowania relacji funduszy własnych do wewnętrznego wymogu kapitałowego (kapitału wewnętrznego) na poziomie co najmniej 75%.
- Obliczenie regulacyjnego wymogu kapitałowego wykonuje się w odniesieniu do:
  - ryzyka kredytowego – z zastosowaniem metody standardowej,
  - ryzyka rynkowego (walutowego) – związanego ze skalą działalności dewizowej, z zastosowaniem metody podstawowej,

- ryzyka operacyjnego – z zastosowaniem metody podstawowego wskaźnika do wyliczania minimalnych wymogów kapitałowych.
- Obliczenia wewnętrznego wymogu kapitałowego wykonuje się w oparciu o wielkość nadwyżki funduszy Banku nad poziomem koniecznym do zachowania współczynnika kapitału podstawowego Tier 1 w wysokości 4,5% , współczynnika kapitału Tier 1 w wysokości 9% i łącznego współczynnika kapitałowego w wysokości 13,25%.
- Na podstawie corocznego przeglądu za ryzyka istotne , tj. wymienione w Uchwale 258/2011 oraz Dyrektywie UE , które występują w Banku uznaje się:
  - kredytowe w tym ryzyko koncentracji zaangażowań;
  - rynkowe (walutowe);
  - stopy procentowej w księdze bankowej;
  - operacyjne (w tym braku zgodności)
  - płynności;
  - kapitałowe;
  - wyniku finansowego , będące pochodną pozostałych ryzyk , zarządzanie w procesie planowania.
- Ryzyka nieistotne identyfikowane w Banku w ramach pomiaru adekwatności kapitałowej ;
  - ryzyko utraty reputacji;
  - ryzyko rezydualne;
  - ryzyko transferowe;
  - ryzyko cyklu gospodarczego ;
  - ryzyko modeli.
- W Banku równolegle stosowane są dwa kryteria istotności ryzyk:
  - ilościowe – stosowane w stosunku do ryzyka kredytowego oraz do ryzyka operacyjnego , liczone jako udział wymogów kapitałowych z tytułu danego ryzyka w funduszach własnych . Jako istotne określa się ryzyko , na które Bank tworzy minimalne wymogi kapitałowe na poziomie wyższymi niż 2% funduszy własnych Banku;
  - jakościowe – analizowane niezależnie od kryterium ilościowego w przypadku pozostałych ryzyk , które nie powodują wymiernych strat dla Banku, nie wymagają tworzenia wymogów kapitałowych , a wymienione w Metodycie BION , Uchwale 258/2011 KNF oraz Dyrektywie UE – Bank przyjmuje kryterium jakościowe , tj. uznaje ryzyka za istotne na podstawie przyjętej strategii , skali i złożoności działalności.

- Wszystkie ryzyka uznane za istotne posiadają pisemne procedury wewnętrzne, zgodne z obowiązującymi przepisami , tj. Ustawy Prawo bankowe, Uchwałami Komisji Nadzoru Finansowego , Rekomendacjami Komisji Nadzoru Finansowego oraz Dyrektywie i Rozporządzeniu UE.
- W procesie zarządzania adekwatnością kapitałową uczestniczą :
  - Rada Nadzorcza – zatwierdza cele strategiczne w zakresie ryzyka kapitałowego i planowania kapitałowego oraz pozostałych rodzajów ryzyka , dokonuje okresowej oceny realizacji przez Zarząd Banku założeń Strategii i Polityk zarządzania ryzykiem w odniesieniu do zasad zarządzania ryzykiem w Banku;
  - Zarząd - odpowiada za opracowanie, wdrożenie i funkcjonowanie zasad wyznaczania wymogów kapitałowych, dba o zgodność tych zasad z regulacjami zewnętrznymi . Zarząd Banku dokonuje przeglądu i oceny poprawności i utrzymania wymogów kapitałowych na odpowiednim poziomie;
  - Stanowisko ds. Ryzyk Bankowych wyznacza minimalne oraz dodatkowe wymogi kapitałowe oraz sporządza kompleksową informację na temat adekwatności kapitałowej dla Zarządu i Rady Nadzorczej;
  - Audyt Wewnętrzny ma za zadanie kontrolę i ocenę poprawności wyznaczania wymogów kapitałowych z obowiązującymi w tym zakresie regulacjami wewnętrznymi i zewnętrznymi , zgodnie z planem kontroli;
  - Zadania audytu wewnętrznego zlecone do realizacji przez odpowiednie służby Banku Zrzeszającego.
- Alokacja uznanych kapitałów (funduszy własnych Banku) na poszczególne ryzyka odbywa się zgodnie z zasadami Pakietu CRD IV / CRR oraz wewnętrznymi przepisami Banku, m.in. wewnętrznym procesem oceny adekwatności kapitałowej.
- Na dzień 31 grudnia 2016 roku Bank dokonując oceny ryzyka związanego z jego działalnością , stosowanie do zapisów regulacji wewnętrznych wyznaczał dodatkowy wewnętrzny wymóg kapitałowy na pokrycie ryzyk istotnych i nieistotnych.
- Plan alokacji kapitału na rok 2016 z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka przedstawiał się następująco:

Lp.	Rodzaj ryzyka	Limit alokacji kapitału
1	Ryzyko kredytowe	55,00%
2	Ryzyko rynkowe	2,00%
3	Ryzyko operacyjne	10,00%

4	Ryzyko koncentracji	2,00%
5	Ryzyko stopy procentowej	3,00%
6	Ryzyko płynności	2,00%
7	Ryzyko cyklu gospodarczego	1,50%
8	Ryzyko strategiczne	0,50%
9	Ryzyko modeli	0,50%
	Łączna alokacja kapitału	74,50%
	Bufor bezpieczeństwa	25,50%

- Poziom łącznego współczynnika kapitałowego na dzień 31 grudnia 2016 roku wyniósł 15,81%, Był zatem na poziomie bezpiecznym i adekwatnym do ponoszonego przez Bank ryzyka.
- Zgodnie z Instrukcją oceny adekwatności kapitałowej Bank w roku 2016 stosował proste metody standardowe wyznaczania wymogów kapitałowych. Łączna kwota ekspozycji z tytułu ryzyka kredytowego została skalkulowana z wykorzystaniem metody standardowej. Zgodnie z Rozporządzeniem CRR, Bank uwzględnił w obliczeniach łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko kredytowe współczynnik wsparcia małych i średnich przedsiębiorstw (MSP). Współczynnik ten wynosi 0,7619 i stosowany jest w przypadku ekspozycji wobec przedsiębiorstw.
- Kalkulacja ekspozycji kredytowych na ryzyko na dzień 31 grudnia 2016 roku

Dane w tys. zł.

P	Kategorie ekspozycji	Pierwotna kwota ekspozycji	Kwota wartości rezerwy	Ekspozycje netto po uwzględnieniu korek wartości i rezerw	Wartość ekspozycji	Wartość ekspozycji ważonej ryzykiem
1	Rządy i Banki Centralne	615,00	0,00	615,00	615,00	262,00
2	Jednostki samorządu terytorialnego	18 145,00	0,00	18 145,00	18 145,00	3 629,00
3	Podmioty sektora publicznego	38,00	0,00	38,00	38,00	19,00
4	Instytucje – Banki	57 373,00	0,00	57 373,00	57 373,00	12 009,00

5	Przedsiębiorstwa w tym :MŚP	25 861,00	- 315,00	25 546,00	25 546,00	18 716,00
		25 861,00	- 315,00	25 546,00	25 546,00	18 716,00
6	Detaliczne w tym : MŚP	13 375,00	- 82,00	13 293,00	13 293,00	8 277,00
		6 621,00	- 25,00	6 596,00	6 596,00	3 317,00
7	Należności zabezpieczone na nieruchomościach w tym : MŚP	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
8	Ekspozycje przeteterminowane	2 634,00	- 2 634,00	0,00	0,00	0,00
9	Uczestnictwo w instytucjach zbiorowego inwestowania	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
10	Kapitałowe	1 080,00	0,00	1 080,00	1,080,00	1 080,00
11	Pozostale	13 339,00	- 3 055,00	10 284,00	10 284,00	2 851,00
	RAZEM	132 460,00	6 086,00	126 374,00	126 374,00	46 843,00

- Kalkulacja ekspozycji na ryzyko kredytowe według wagi ryzyka kontrahenta na dzień 31 grudnia 2016 roku.

Dane w tys. zł.

Waga ryzyka	Wartość ekspozycji po odliczeniu korekt wartości	Podział w pełni skorygowanej ekspozycji pozycji pozabilansowych przez współczynnik konwersji				Wartość ekspozycji	Wartość ekspozycji ważonej ryzykiem
		0,00%	20,00%	50,00%	100,00%		
0 %	7 524,00	0,00	0,00	0,00	0,00	7 524,00	0,00
20%	73 739,00	0,00	0,00	0,00	0,00	73 739,00	14 748,00
35%	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
50%	2 341,00	0,00	0,00	0,00	0,00	2 341,00	1 171,00
75%	12 183,00	0,00	1 034,00	75,00	0,00	13 292,00	8 277,00

100%	28 251,00	0,00	1 226,00	0,00	0,00	29 477,00	22 647,00
150%	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
RAZEM	124 038,00	0,00	2 260,00	75,00	0,00	126 373,00	46 843,00

- Kalkulacja łącznego wymogu kapitałowego dla poszczególnych rodzajów ekspozycji na dzień 31 grudnia 2016 roku. Dane w tys. zł.

L.P.	Kategoria ekspozycji	Wymóg kapitałowy na dzień 31 grudnia 2016 roku
1.	Ekspozycje wobec rządów i banków centralnych	21,00
2.	Ekspozycje wobec samorządów regionalnych lub władz lokalnych	290,00
3.	Ekspozycje wobec podmiotów sektora publicznego	2,00
4.	Ekspozycje wobec instytucji	961,00
5.	Ekspozycje wobec przedsiębiorstw	1 497,00
6.	Ekspozycje detaliczne	662,00
7.	Ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach	0,00
8.	Ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązań	0,00
9.	Ekspozycje związane z przedsiębiorstwami zbiorowego inwestowania	0,00
10.	Ekspozycje kapitałowe	86,00
11.	Inne ekspozycje	228,00
	RAZEM	3 747,00

- Poniższa tabela przedstawia kwoty stanowiące 8% ekspozycji ważonej ryzykiem dla każdej z klas ekspozycji :

L.P.	Wyszczególnienie	Kwota w tys. złotych
1.	Ekspozycje detaliczne	662,00
2.	Ekspozycje wobec przedsiębiorców	1 497,00
3.	Pozostałe ekspozycje	1 588,00

	RAZEM	3 747,00
--	--------------	-----------------

- Poniższe zestawienie przedstawia poziom minimalnych wymogów kapitałowych na poszczególne rodzaje ryzyka:

L.P.	Wyszczególnienie	Kwota w tys. złotych
1.	Ryzyko kredytowe	3 747,00
2.	Ryzyko rynkowe (walutowe)	
3.	Ryzyko rozliczenia	
4.	Ryzyko korekty wyceny kredytowej	
5.	Ryzyko operacyjne	442,00
	RAZEM	4 189,00

- Poniższe zestawienie przedstawia poziom wewnętrznych wymogów kapitałowych na poszczególne rodzaje ryzyka.

L.P.	Wyszczególnienie	Kwota w tys. złotych
1.	Ryzyko płynności	
2.	Ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej	44,00
3.	Ryzyko koncentracji zaangażowań	
4.	Ryzyko kapitałowe	
	RAZEM	44,00

- Poniższa tabela przedstawia łączny wymóg kapitałowy dla poszczególnych rodzajów ekspozycji na dzień 31 grudnia 2016 roku.

L.P.	Kategoria ekspozycji	Wymóg kapitałowy na dzień 31,12,2016
1.	Ryzyko kredytowe	3 747,00
2.	Ryzyko rynkowe	0,00
	w tym : ryzyko walutowe	0,00
3.	Ryzyko operacyjne	442,00
4.	Całkowity wymóg kapitałowy	4 189,00
5.	Łączna kwota ekspozycji na ryzyko	46 843,00

6.	Kapitał podstawowy TIER 1	8 366,00
7.	Kapitał TIER 1	8 366,00
8.	Współczynnik kapitału podstawowego TIER 1	15,98%
9.	Współczynnik kapitału TIER 1	15,98%
10.	Współczynnik wypłacalności	15,98%
11.	Ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej	44,00
12.	Wewnętrzny wymóg kapitałowy	15,81

VI. Ekspozycje na ryzyko kredytowe kontrahenta

- Na dzień 31 grudnia 2016 roku Bank nie posiadał ekspozycji na ryzyko kredytowe kontrahenta.

VII. Bufory kapitałowe

Na dzień 31 grudnia 2016 roku Bank nie był zobowiązany do ujmowania informacji w tym zakresie, w związku z brakiem szczegółowych przepisów wykonawczych.

VIII. Wskaźnik globalnego znaczenia systemowego

Na dzień 31 grudnia 2016 roku Bank nie należał do banków systemowo ważnych.

IX. Korekty z tytułu ryzyka kredytowego

- Ryzyko kredytowe definiowane jest jako ryzyko poniesienia straty finansowej spowodowanej brakiem zdolności klienta do obsługi długu albo odmowa wypełnienia zobowiązań wynikających z umowy wobec Banku. Ryzyko kredytowe dotyczy wszystkich aktywów bilansowych, do których Bank ma tytuł prawny oraz pozycji pozabilansowych. Obejmuje ono działalność kredytowa oraz na rynku hurtowym (lokaty międzybankowe, dłużne papiery wartościowe itp.).
- Celem strategicznym w zakresie zarządzania ryzykiem kredytowym jest utrzymanie stabilnego i zrównoważonego pod względem jakości i ilości portfela kredytowego, równocześnie cechującego się dochodowością oraz bezpieczeństwem rozumianym jako minimalizacja ryzyka wystąpienia kredytów zagrożonych.
- W celu osiągnięcia długofalowych zamierzeń w zakresie ryzyka kredytowego, w Banku badaniu poddaje się min. Czynniki ryzyka zmian makroekonomicznych oraz ryzyka rezydualnego.

- W celu zapewnienia odpowiedniej do profilu ryzyka Banku jakości aktywów kredytowych, Bank zarządza: ryzykiem kredytowym, ryzykiem koncentracji zaangażowań, ryzykiem ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie, ryzykiem detalicznych ekspozycji kredytowych, ryzykiem rezydualnym oraz stosuje określone techniki redukcji ryzyka kredytowego i politykę kredytową uwzględniającą założenia co do stosowanych zabezpieczeń
- Bank definiuje ryzyko koncentracji zaangażowań jako mogące istotnie wpłynąć na stabilność i bezpieczeństwo działania Banku ryzyko niewykonania zobowiązania przez pojedynczy podmiot, podmioty powiązane kapitałowo lub organizacyjnie oraz przez grupy podmiotów, w przypadku których prawdopodobieństwo niewykonania zobowiązania jest zależne od wspólnych czynników: ryzyko to związane jest ze zbyt dużym zaangażowaniem Banku wobec: pojedynczych klientów lub grup powiązanych kapitałowo lub organizacyjnie (koncentracja zaangażowań, koncentracja zaangażowań kapitałowych), tego samego sektora gospodarczego (branża/ PKD), tego samego regionu geograficznego (województwo), tego samego instrumentu finansowego (produkt), tego samego rodzaju zabezpieczenia kredytowego.
- Celem w zakresie zarządzania ryzykiem koncentracji jest: dywersyfikacja i zminimalizowanie poziomu ryzyka, zapewnienie przestrzegania zewnętrznych limitów koncentracji, optymalizacja systemu limitów ograniczających ryzyko.
- Identyfikacja i pomiar ryzyka kredytowego w Banku odbywa się na etapie zarządzania ryzykiem zarówno w odniesieniu do pojedynczej transakcji jak i do całego portfela kredytowego.
- Zarządzanie ryzykiem kredytowym w odniesieniu do pojedynczej transakcji kredytowej obejmuje: stosowanie metodyki oceny zdolności kredytowej i wiarygodności kredytowej, bieżący monitoring, przegląd ekspozycji kredytowych i tworzenie rezerw celowych, windykacje i nadzór nad kredytami zagrożonymi, kontrole procesu kredytowego w odniesieniu do transakcji zawartych z kredytobiorcą.
- Zakres przedmiotowy identyfikacji i pomiaru ryzyka kredytowego w odniesieniu do łącznego zaangażowania kredytowego obejmuje:
  - analizę wykorzystania przyjętych limitów wewnętrznych;
  - analizę jakości portfela kredytowego;
  - ocenę poziomu i adekwatności rezerw oraz identyfikacja czynników ryzyka;
  - analizę koncentracji zaangażowań i dywersyfikacji (branżowej, geograficznej, podmiotowej, kwotowej, produktowej, oddziałowej, o charakterze balonowym, zabezpieczeń) portfela kredytowego, analizę poziomu pokrycia ekspozycji

kredytowych zabezpieczeniami (w tym pomiar LtV i LtV II – struktura przedziałów wartości) ;

- ocenę zaawansowania procesu ustanawiania zabezpieczeń oraz poziomu ekspozycji dla których zabezpieczenie hipoteczne nie jest własnością kredytobiorcy;
  - analizę odstępstw (przełamań) od ogólnych warunków kredytowania;
  - ocenę wyników przeglądu monitoringu ekspozycji kredytowych;
  - analizę wyników procesu dochodzenia roszczeń ;
  - kwot nieodzyskanych i wartości odzysku z zabezpieczeń ;
  - pomiar ryzyka modeli zidentyfikowanych w działalności kredytowej (ocenę modeli zewnętrznych stosowanych w procesie kalkulacji zdolności kredytowej);
  - realizację założeń polityki kredytowej (w tym polityk dotyczących pod portfeli) i zachowanie apetytu na ryzyko;
  - analizę struktury terminowej źródeł finansowania ekspozycji kredytowych finansujących nieruchomości oraz zabezpieczonych hipotecznie;
  - analizę rynku nieruchomości – głównie w oparciu o raporty zewnętrzne – AMRON-u, KNF, ZBP, biur nieruchomości i portali nieruchomościowych;
  - testy warunków skrajnych ekspozycji kredytowych.
- Raportowanie ryzyka kredytowego odbywa się , w ramach systemu informacji zarządczej, zasadniczo w cyklach miesięcznych lub kwartalnych do Zarządu Banku i cyklach kwartalnych dla Rady Nadzorczej. Pewne typy raportów wykonywane są z półroczną i roczną częstotliwością (testy warunków skrajnych, analizę struktury terminowej źródeł finansowania ekspozycji kredytowych finansujących nieruchomości oraz zabezpieczonych hipotecznie , realizacja Polityki kredytowej).
  - Działalność kredytowa ma podstawowe znaczenie dla stabilności funkcjonowania i dochodowości Banku.
  - Za cel podstawowy uznaje się rozwój Banku w zakresie działalności kredytowej przy minimalizowaniu ryzyka kredytowego.
  - Realizując cele strategiczne w zakresie zarządzania ryzykiem kredytowym szczególną uwagę w Banku zwraca się na stałe doskonalenie jakości obsługi klienta , ograniczenie ryzyka kredytowego Banku, rozwijanie działalności handlowej oraz inwestycyjnej w granicach zatwierdzonych przez Zarząd i Radę Nadzorczą przy założeniu zachowania bezpieczeństwa finansowego Banku , postanowień nadzorczych rekomendacji i adekwatności kapitałowej.

- Podejmowanie ryzyka zmusza Bank do koncentrowania uwagi na powstających zagrożeniach , poszukiwaniu form obrony przed zagrożeniami i dostosowywania działalności do zmieniających się warunków zewnętrznych.
- Ostrożnościowe podejmowanie ryzyka oznacza utrzymanie racjonalnej równowagi pomiędzy prowadzeniem działalności przychodowej i kontrolowaniem ryzyka.
- Bank rozważnie podejmuje i zarządza ryzykiem kredytowym ,by uzyskać odpowiednie efekty finansowe. Naczelną zasadą , jaką kieruje się Bank jest zasada bezpieczeństwa zarówno w odniesieniu do pojedynczej transakcji , jak i całego portfela kredytowego.
- Proces zarządzania ryzykiem kredytowym w Banku przebiega w następujących etapach:
  - identyfikacja czynników ryzyka kredytowego;
  - ocena oraz ustalenie dopuszczalnych norm ryzyka (limity) ;
  - monitorowanie, pomiar i raportowanie ryzyka;
  - wdrażanie technik redukcji ryzyka;
  - zarządzanie ryzykiem rezydualnym (w tym analiza ryzyka ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie – zgodnie z zapisami Rekomendacji S);
  - zarządzanie ryzykiem detalicznych ekspozycji kredytowych , zgodnie z Rekomendacją T;
  - testy warunków skrajnych;
  - weryfikacja przyjętych procedur;
  - kontrola zarządzania ryzykiem kredytowym.
- Ryzyko kredytowe Banku rozpatrywane jest w dwóch aspektach:
  - ryzyka pojedynczej transakcji;
  - ryzyka łącznego portfela kredytowego.
- Ryzyko pojedynczej transakcji zależy od wysokości możliwej straty i prawdopodobieństwa jej wystąpienia.
- Ryzyko łącznego portfela kredytowego zależne jest od wysokości pojedynczych kredytów , prawdopodobieństwa ich niespłacenia i współzależności między poszczególnymi kredytami lub kredytobiorcami. Im mniejsza jest ta wzajemna zależność (koncentracja) tym mniejsze ryzyko wystąpienia sytuacji, w której czynniki powodujące niespłacenie jednego kredytu będą również wpływały na niespłacenie innych, zwiększając w ten sposób łączne ryzyko kredytowe.
- Metodą zabezpieczenia przed nadmiernym ryzykiem w działalności kredytowej jest odpowiednio prowadzone zarządzanie ryzykiem zarówno w odniesieniu do pojedynczego kredytu , jak i łącznego zaangażowania kredytowego.

- Zarządzanie ryzykiem kredytowym w odniesieniu do pojedynczego kredytu polega na:
  - badaniu wiarygodności i zdolności kredytowej przed udzieleniem kredytu, w oparciu o zweryfikowane pod względem wiarygodności dokumenty, dostarczane przez klientów;
  - wykorzystaniu w ocenie zdolności kredytowej i zabezpieczeń dostępnych baz danych ;
  - prawidłowym zabezpieczeniu zwrotności ekspozycji kredytowych, zgodnie z regulacjami wewnętrznymi Banku , gwarantującym zwrotność kredytów;
  - bieżącym monitoringu zabezpieczeń kredytowych , ze szczególnym uwzględnieniem zabezpieczeń hipotecznych w całym okresie kredytowania;
  - dokonywaniu okresowych przeglądów ekspozycji kredytowych oraz tworzeniu rezerw celowych;
  - prawidłowym prowadzeniu windykacji i nadzoru nad trudnymi kredytami;
  - kontroli działalności kredytowej;
- Zarządzanie ryzykiem kredytowym w odniesieniu do łącznego zaangażowania kredytowego przeprowadzane jest za pomocą:
  - dywersyfikacji ryzyka (limity koncentracji);
  - analizy skuteczności przyjmowanych zabezpieczeń ekspozycji kredytowych;
  - monitorowaniu rynku podstawowych zabezpieczeń , przyjmowanych przez Bank, tj. rynku nieruchomości;
  - analizy struktury podmiotowej i produktowej portfela kredytowego;
  - monitorowania ekspozycji zagrożonych , ich struktury , czynników ryzyka;
  - przedsięwzięć organizacyjno- kadrowych polegających w szczególności na :
    - a) organizacji bezpiecznych systemów podejmowania decyzji kredytowych,
    - b) rozdzieleniu funkcji operacyjnych od oceny ryzyka, poprzez wdrożenie zasady, że ocenę ryzyka przeprowadza Stanowisko ds. Ryzyk Bankowych z wykorzystaniem informacji z systemu operacyjno-księgowego oraz systemu wspomagania oceny ryzyk, w oparciu o zatwierdzone przez Zarząd regulacje,
    - c) nadzór nad ryzykiem kredytowym , zgodnie za statutem Banku sprawuje Prezes Zarządu,
    - d) przydzieleniu nadzoru na d ryzykami oraz wdrażaniu Polityki kredytowej Członkowi Zarządu ,
    - e) prawidłowy przepływ informacji,
    - f) odpowiednim doborze i szkoleniu kadr,
    - g) nadzorze nad działalnością kredytową.

- Rada Nadzorcza określa cele strategiczne w zakresie zarządzania ryzykiem kredytowym w Banku , ujęte w „Strategii zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka”
- Rada Nadzorcza sprawuje nadzór nad procesem zarządzania ryzykiem kredytowym i ryzykiem rezydualnym w Banku.
- Podmiotami odpowiedzialnymi za opracowanie , wdrażanie i przestrzeganie reedukacji wewnętrznych dotyczących zarządzania ryzykiem kredytowym w Banku są :
  - Prezes Zarządu nadzorujący ryzyko kredytowe ;
  - Członek Zarządu ds. Ryzyk ,nadzorujący działalność kredytową ;
  - Stanowisko ds. Ryzyk Bankowych , odpowiedzialne za opracowanie propozycji rodzajów i wysokości limitów wewnętrznych , ich okresowej weryfikacji , analiz ryzyka kredytowego na podstawie zgromadzonej sprawozdawczości oraz analiz wewnętrznych regulacji Banku;
  - Zespół Administrowania i Monitoringu Kredytów – odpowiedzialne za identyfikację , monitoring i ocenę ryzyka kredytobiorców oraz za przygotowanie analizy portfela kredytowego na podstawie prowadzonych analiz i monitoringu;
  - Audyt wewnętrzny przeprowadzający kontrolę poprawności zarządzania ryzykiem kredytowym;
  - Wszyscy pracownicy Banku zobowiązani do przestrzegania wewnętrznych regulacji Banku oraz do przeprowadzania rzetelnej kontroli bieżącej.
  - Według stanu na dzień 31 grudnia 2015 roku Bank stosował definicje należności przeterminowanych , zagrożonych oraz metody ustalania korekt wartości i rezerw w oparciu o zapisy Rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie klasyfikacji ekspozycji kredytowych oraz tworzenia rezerw na ryzyko kredytowe
  - Ekspozycje przeterminowane to część lub całość należności (kapitał i odsetki) niespłaconej Bankowi przez kredytobiorcę w ustalonym w umowie kredytu terminie.
  - Ekspozycjami z grupy „zagrożone” są należności w kategorii ryzyka „poniżej standardu”, „wątpliwe” i „stracone” , zgodnie z zasadami określonymi w Rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 16.12.2008 roku w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków (z późniejszymi zmianami).
- Bank dokonuje klasyfikacji ekspozycji kredytowych do odpowiednich kategorii ryzyka , stosując dwa niezależne od siebie kryteria:
  - kryterium terminowości spłaty kapitału i/lub odsetek;
  - kryterium sytuacji ekonomiczno-finansowej dłużnika .

- Klasyfikacja ekspozycji kredytowych według kryterium terminowości obsługi zadłużenia , do poszczególnych kategorii ryzyka odbywa się w sposób automatyczny na drodze księgowej.
- Przeglądów oraz klasyfikacji ekspozycji kredytowych Bank dokonuje zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 16.12.2008 r. w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków (z późniejszymi zmianami) .
- Rezerwy celowe tworzone są na ryzyko związane z działalnością Banku w odniesieniu do ekspozycji kredytowych zakwalifikowanych do kategorii „normalne” i „pod obserwacją” „zagrożone”.
- Bank w swoich analizach nie uwzględnia ryzyka geograficznego , ponieważ Bank funkcjonuje na terenie jednego obszaru geograficznego , określonego w Statucie Banku , zatwierdzonego przez Komisję Nadzoru Finansowego.
- Ekspozycje kredytowe według wyceny bilansowej (po korektach rachunkowych) na dzień 31.12.2016 roku, bez uwzględnienia skutków ograniczenia ryzyka kredytowego oraz średnią (liczoną jako suma stanów na koniec grudnia 2015 r, oraz wszystkich miesięcy 2016 roku podzielona przez 13) kwotę ekspozycji w okresie od 31.12.2015 roku do 31.12.2016 roku w podziale na klasy przedstawia poniższe zestawienie.

Lp.	Wyszczególnienie	Stan na dzień 31.12.2016 r. w tys. zł	Średnia kwota w okresie od 31.12.2015 r. do 31.12.2016 r.
1.	ekspozycje lub ekspozycje warunkowe wobec rządów i banków centralnych		
2.	ekspozycje lub ekspozycje warunkowe wobec samorządów terytorialnych i władz lokalnych	18 183,00	19 473,00
3.	ekspozycje lub ekspozycje warunkowe wobec organów administracji i podmiotów nieprowadzących działalności gospodarczej		
4.	ekspozycje lub ekspozycje warunkowe wobec wielostronnych banków rozwoju		
5.	ekspozycje lub ekspozycje warunkowe wobec organizacji międzynarodowych		

6.	ekspozycje lub ekspozycje warunkowe wobec instytucji		
7.	ekspozycje lub ekspozycje warunkowe wobec przedsiębiorców	29 946,00	31 221,00
8.	ekspozycje detaliczne lub warunkowe ekspozycje detaliczne	6 557,00	6 313,00
9.	ekspozycje lub ekspozycje warunkowe zabezpieczone na nieruchomościach		
10.	ekspozycje przeterminowane	4 746,00	3 217,00
11.	ekspozycje należące do nadzorczych kategorii wysokiego ryzyka	0	0
12.	ekspozycje z tytułu obligacji zabezpieczonych	0	0
13.	pozycje sekurytyzacyjne	0	0
14.	ekspozycje krótkoterminowe wobec banków i przedsiębiorców	0	0
15.	ekspozycje z tytułu jednostek uczestnictwa w instytucjach zbiorowego inwestowania	0	0
16.	inne ekspozycje	0	0
RAZEM		59 432,00	60 224,00

- Bank przyjmuje, iż klasy ekspozycji kredytowych, które stanowią więcej niż 20% portfela kredytowego wyznaczają istotne klasy ekspozycji. Do istotnych klas ekspozycji kredytowych zaliczane są zatem następujące klasy:
- Struktura zaangażowania Banku wobec poszczególnych sektorów w rozbiciu na klasy ekspozycji:
  1. Strukturę zaangażowania Banku wobec sektora finansowego według typu kontrahenta według stanu na dzień 31 grudnia 2016 roku przedstawia poniższa tabela:

Lp.	Typ kontrahenta	Wartość w tys. zł
1.	Banki	0,00

	Należności normalne Należności pod obserwacją Należności zagrożone	
2.	Pozostałe instytucje pośrednictwa finansowego Należności normalne Należności pod obserwacją Należności zagrożone	0,00
3.	Pomocnicze instytucje finansowe Należności normalne Należności pod obserwacją Należności zagrożone	0,00
4.	Instytucje ubezpieczeniowe Należności normalne Należności pod obserwacją Należności zagrożone	0,00
Razem zaangażowanie w sektorze finansowym		0,00

2. Strukturę zaangażowania Banku wobec sektora niefinansowego według typu kontrahenta według stanu na dzień 31 grudnia 2016 roku przedstawia poniższa tabela

Lp.	Typ kontrahenta	Wartość w tys. zł
1.	Przedsiębiorstwa i spółki państwowe Należności normalne Należności pod obserwacją Należności zagrożone	0
2.	Przedsiębiorstwa i spółki prywatne oraz spółdzielnie Należności normalne Należności poniżej standardu Należności wątpliwe Należności zagrożone	7 558,00 4 080,00 1 489,00 631,00 1 358,00
3.	Przedsiębiorcy indywidualni Należności normalne Należności poniżej standardu	6 035,00 5 908,00 127,00

	Należności zagrożone	0,00
4.	Osoby prywatne	6 599,00
	Należności normalne	6 191,00
	Należności pod obserwacją	0,00
	Należności poniżej standardu	385,00
	Należności zagrożone	23,00
5.	Rolnicy indywidualni	19 476,00
	Należności normalne	18 223,00,
	Należności pod obserwacją	1 253,00
	Należności zagrożone	
6.	Instytucje niekomercyjne działające na rzecz gospodarstw domowych	0,00
	Należności normalne	
	Należności pod obserwacją	
	Należności zagrożone	
Razem zaangażowanie w sektorze niefinansowym		39 668,00

3. Strukturę zaangażowania Banku wobec sektora budżetowego w rozbiciu na kategorie należności według stanu na dzień 31 grudnia 2016 przedstawia poniższa tabela:

Wyszczególnienie	Wartość w tys. zł
Należności normalne	18 145,00
Należności pod obserwacją	
Należności zagrożone	
Razem zaangażowanie w sektorze budżetowym	18 145,00

4. Strukturę zaangażowania Banku w poszczególnych branżach w rozbiciu na kategorie należności według stanu na dzień 31 grudnia 2016 roku przedstawia poniższa tabela:

Lp.	Branże	Wartość w tys. zł
1.	Rolnictwo, poza działami specjalnymi produkcji	182,00
	Należności normalne	182,00
	Należności pod obserwacją	

	Należności zagrożone	
2.	Produkcja artykułów spożywczych	1 529,00
	Należności normalne	1 529,00
	Należności pod obserwacją	
	Należności zagrożone	
3.	Działy specjalne produkcji rolnej	19 294,00
	Należności normalne	18 041,00
	Należności pod obserwacją	
	Należności zagrożone	1 253,00
4.	Produkcja poza artykułami spożywczymi	2 150,00
	Należności normalne	30,00
	Należności poniżej standardu	1 489,00
	Należności w sytuacji wątpliwej	631,00
5.	Budownictwo	2 448,00
	Należności normalne	1 090,00
	Należności pod obserwacją	
	Należności zagrożone	1 358,00
6.	Handel	6 555,00
	Należności normalne	6 555,00
	Należności pod obserwacją	
	Należności zagrożone	
7.	Inne (Pozostałe)	911,00
	Należności normalne	911,00
	Należności pod obserwacją	
	Należności zagrożone	0,00
Razem zaangażowanie w sektorze niefinansowym		33 069,00

5. Przez klasę istotną rozumie się klasę , która stanowi minimum 20% udziału w obliżu kredytowym.
6. Strukturę ekspozycji według okresów zapadalności w podziale na istotne klasy należności według stanu na dzień 31 grudnia 2016 roku przedstawia poniższa tabela:

Istotne klasy należności	a'vista	1-30 dni	1-3 m-cy	3-6 m-cy	6-12 m-cy	1-3 lat	3-5 lat	5-10 lat	10-20 lat	powyżej 20 lat
Ekspozycje lub ekspozycje warunkowe wobec przedsiębiorców	1 605,00	171,00	1 842,00	1 600,00	1 694,00	3 432,00	1 818,00	1 343,00	88,00	0,00
Ekspozycje lub ekspozycje warunkowe wobec rolników	1 255,00	2,00	5,00	1 214,00	1 743,00	4 295,00	3 946,00	6 079,00	937,00	0,00
Ekspozycje lub ekspozycje warunkowe wobec jednostek samorządu terytorialnego	0,00	8,00	197,00	206,00	1 412,00	4 323,00	6 299,00	4 000,00	1 700,00	0,00
RAZEM	2 860,00	181,00	2 044,00	3 020,00	4 849,00	12 050,00	12 063,00	11 422,00	2 725,00	0,00

7. Struktura należności z rozpoznaną utratą wartości i przeterminowane w rozbiu na istotne klasy ekspozycji kredytowych według stanu na dzień 31 grudnia 2016 roku przedstawiają poniższe tabele:

Lp.	Ekspozycje lub ekspozycje warunkowe wobec przedsiębiorców	Wartości w zł
1.	Należności normalne	9 942,00
	Kredyty normalne	9 988,00
	Kredyty przeterminowane	0,00
	Rezerwy celowe	0,00
	Korekta wartości	50,00
	Odsetki	4,00
2.	Należności poniżej standardu	1 530,00
	Kredyty poniżej standardu	1 489,00
	Kredyty przeterminowane	0,00
	Rezerwy celowe	0,00
	Korekta wartości	0,00

	Odsetki	41,00
3.	Należności wątpliwe	319,00
	Kredyty wątpliwe	631,00
	Kredyty przeterminowane	0,00
	Rezerwy celowe	315,00
	Korekta wartości	1,00
	Odsetki	4,00
4.	Należności zagrożone	1 334,00
	Kredyty zagrożone	1 358,00
	Kredyty przeterminowane	
	Rezerwy celowe	1 358,00
	Korekta wartości	0,00
	Odsetki	1 334,00
RAZEM		13 125,00

Lp.	Ekspozycje lub ekspozycje warunkowe wobec rolników	Wartości w zł
1.	Należności normalne	18 080,00
	Kredyty normalne	18 223,00
	Rezerwy celowe	0,00
	Korekta wartości	146,00
	Odsetki	3,00
3.	Należności zagrożone	1 073,00
	Kredyty zagrożone	1 253,00
	Kredyty przeterminowane	0,00
	Rezerwy celowe	1 253,00
	Korekta wartości	0,00
	Odsetki	1 073,00
RAZEM		19 153,00

- Ocena jakościowa ekspozycji kredytowych w Banku

Dane w tys. zł.

Grupa ekspozycji	Grupa ryzyka	Kapitał	Udział w obligu	Rezerwy celowe
Ekspozycje bez stwierdzonej utraty wartości	Normalne	52 547,00	90,89%	27,00
	Pod obserwacją	0,00	0,00%	0,00
	RAZEM	52 547,00	90,89%	27,00
Ekspozycje z rozpoznana utratą wartości	Poniżej standardu	2 001,00	3,46%	56,00
	Wątpliwe	631,00	1,09%	315,00
	Stracone	2 634,00	4,56%	2 634,00
	RAZEM	5 266,00	9,11%	3 005,00
RAZEM		57 813,00	100,00%	3 032,00

- Rezerwy celowe Banku zaliczane do rachunku zysków i strat w 2016 roku:

Dane w tys. zł.

Wyszczególnienie	Kwota
Bilans otwarcia	2 822,00
Spisanie w ciężar rezerw odpisów	0,00
Utworzone rezerwy	279,00
Rozwiązanie rezerwy	69,00
Inne korekty	0,00
Bilans zamknięcia	3 032,00

- Struktura ekspozycji kredytowych według okresów zapadalności według stanu na dzień 31 grudnia 2016 roku

Dane w tys. zł.

Okres zapadalności	Sektor niefinansowy	Sektor budżetowy
do 12 miesięcy włącznie	10 022,00	1 823,00
do 3 lat	9 141,00	4 323,00
do 5 lat	6 509,00	6 299,00

do 10 lat	8 670,00	4 000,00
do 20 lat	2 455,00	1 700,00
powyżej 20 lat	237,00	0,00
Suma	37 034,00	0,00
Zapadłe	2 634,00	0,00
Razem	39 668,00	18 145,00

- Struktura rezerw celowych:

Dane w tys. zł.

Typ podmiotu	Kredyty	Rezerwy celowe
Przedsiębiorstwa i spółki państwowe	0,00	0,00
Przedsiębiorstwa i spółki prywatne oraz spółdzielnie	7 558,00	1 673,00
Przedsiębiorcy indywidualni	6 035,00	26,00
Osoby prywatne	6 559,00	80,00
Rolnicy indywidualni	19 476,00	1 253,00
Instytucje niekomercyjne	0,00	0,00
Jednostki samorządu terytorialnego	18 145,00	0,00
RAZEM	57 813,00	3 032,00

- Struktura ekspozycji przeterminowanych (wg wartości nominalnej);

Dane w tys. zł.

Kredyty przeterminowane	> 90 <=180 dni	> 180 <= 1 roku	> 1 roku
Jednostki samorządu terytorialnego	0,00	0,00	0,00
Rezerwy jednostek samorządu terytorialnego	0,00	0,00	0,00
Osoby fizyczne	8,00	0,00	23,00
Rezerwy osób fizycznych	6,00	0,00	23,00
Pozostałe podmioty	91,00	196,00	2 611,00
Rezerwy pozostałych podmiotów		0,00	2 611,00

X. Aktywa wolne od obciążeń

- Składnik aktywów był traktowany jako obciążony , jeżeli został zastawiony lub podlegał jakiegokolwiek formie ustaleń , mających na celu zabezpieczenie lub wsparcie jakości kredytowej transakcji bilansowej lub pozabilansowej , z której nie mógł zostać swobodnie wycofany (np. w celu zastawiania dla potrzeb finansowania).
- Wartość bilansową aktywów w podziale na kategorie ekspozycji, jakość aktywów i całkowitą , wolną od obciążeń kwotę wartości bilansowej zawiera poniższa tabela:

Formularz A – Aktywa

		Wartość bilansowa aktywów obciążonych (w tys. zł.)	Wartość godziwa aktywów obciążonych (w tys. zł.)	Wartość bilansowa aktywów wolnych od obciążeń (w tys. zł.)	Wartość godziwa aktywów wolnych od obciążeń (w tys. zł.)
		010	040	060	090
010	Aktywa instytucji zgłaszającej	-	-	118 221,00	-
030	Instrumenty kapitałowe (udziałowe)	-	-	693,00	693,00
040	Dłużne papiery wartościowe	-	-	388,00	388,00
120	Inne aktywa	-	-	4 476,00	1 081,00

Formularz B - Zabezpieczenia otrzymane

		Wartość godziwa obciążonych zabezpieczeń otrzymanych lub wyemitowanych własnych dłużnych papierów wartościowych (w tys. zł.)	Wartość godziwa zabezpieczeń otrzymanych lub wyemitowanych własnych dłużnych papierów wartościowych dostępnych dla celów obciążenia (w tys. zł.)
		010	040
130	Zabezpieczenia otrzymane przez instytucję zgłaszającą	-	-
150	Instrumenty kapitałowe	-	-
160	Dłużne papiery wartościowe	-	-
230	Inne zabezpieczenia otrzymane	-	2 193,00
240	Wyemitowane własne dłużne papiery wartościowe inne niż obligacje zabezpieczone lub papiery typu ABS	-	-

Formularz C – Aktywa obciążone / zabezpieczenia otrzymane i powiązane zobowiązania

		Odpowiadające zobowiązania warunkowe i udzielone pożyczki papierów wartościowych (w tys. zł.)	Aktywa, zabezpieczenia otrzymane i wyemitowane własne dłużne papiery wartościowe inne niż obciążone obligacje zabezpieczone i papiery typu ABS (w tys. zł.)
		010	030
010	Wartość bilansowa wybranych zobowiązań finansowych	-	-

D – Informacje o istotności obciążeń

Nie dotyczy

XI. Korzystanie z ECAI

- Dyrektywa w sprawie wymogów kapitałowych (CRD) zezwala instytucjom na korzystanie z zewnętrznych ocen kredytowych w celu określenia wagi ryzyka ich ekspozycji, pod warunkiem , że zewnętrzne instytucje oceny wiarygodności kredytowej (instytucje ECAI) dokonujące takiej oceny zostały uznane do tego celu przez właściwe organy nadzoru. Instytucja ECAI jest uznana jedynie w przypadku , gdy właściwe organy stwierdzą , że instytucja ECAI jest zarejestrowana jako agencja ratingowa zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 1060/2009 z dnia 16 września 2009r. w sprawie agencji ratingowych, właściwe organy uznają , że spełnione zostały wymogi obiektywności , niezależności, regularnego przeglądu i przejrzystości w odniesieniu do zawartych w nim metod oceny.
- Uznanie instytucji ECAI dla celów wymogów kapitałowych nie stanowi formy regulacji takich instytucji, ani także formy zezwolenia dla agencji ratingowych na prowadzenie działalności w Europie. Jedynym celem jest zapewnienie podstawy do obliczeń wymogów kapitałowych w ramach metody standardowej (SA) oraz metod opartych na ratingach sekurytyzacji. Metody te mają na celu zwiększenie wrażliwości na ryzyko wymogów kapitałowych odnoszących się do ich bieżących ram , jak również zapewnienie posiadania przez instytucje stosujące te metody odpowiednich poziomów kapitału regulacyjnego pokrywającego zagregowane ryzyko kredytowe.
- Na 31 grudnia 2016 roku Bank nie korzystał z usług zewnętrznej firmy ratingowej.

XII. Ekspozycje na ryzyko rynkowe

- Na dzień 31 grudnia 2016 roku ryzyko rynkowe stanowi w Banku jedynie **ryzyko walutowe** dla którego wymogi kapitałowe wyliczane są zgodnie z Uchwałą nr 76/2010 KNF z dnia 10 marca 2010 r. (wraz z późniejszymi zmianami) ;
  - Wymóg kapitałowy zgodnie z art.92 ust.3 lit. b – nie dotyczy
  - Wymóg kapitałowy zgodnie z art. 92 ust.3 lit. c – ryzyko walutowe : **0,00 zł.**
- Ryzyko walutowe to ryzyko niekorzystnych zmian kursów walut obcych w stosunku do złotego, prowadzących do powstania znacznych strat w przypadku otwartych pozycji w

walutach obcych: zmienność kursów walut związana jest z czynnikami niezależnymi od Banku.

- Ryzyko walutowe rozumiane jest również jako ryzyko kursu walutowego i powstaje na skutek wpływu zmian kursowych na poszczególne pozycje bilansowe Banku; aktywa, pasywa oraz zakontraktowane przepływy środków pieniężnych w różnych walutach.
- W ramach zarządzania ryzykiem walutowym zawierane są transakcje o takiej strukturze i warunkach, które w najbardziej efektywny sposób zabezpieczają Bank przed stratami z tytułu zmian kursów walutowych, a pozycje walutowe kształtowane są w granicach nie wiążących się z koniecznością utrzymywania wymogu kapitałowego .
- Rozwiązania organizacyjne funkcjonujące w Banku zapewniają niezależność funkcji pomiaru, monitorowania i kontrolowania ryzyka od działalności operacyjnej na poziomie Zarządu Banku oraz komórek organizacyjnych.
- Pozycja walutowa całkowita oraz pozycje walutowe indywidualne w 2016 roku utrzymywane były w wartościach granicznych , nie generując podwyższonego ryzyka kursowego oraz w granicach niewiążących się z koniecznością utrzymywania wymogu kapitałowego.
- W ramach pomiaru i monitorowania ryzyka walutowego analizie podlegają indywidualne pozycje walutowe netto dla poszczególnych walut i całkowita pozycja walutowa Banku, struktura obrotów w zakresie operacji obciążonych ryzykiem walutowym , wyniki testów warunków skrajnych.
- W Banku opracowywane są w trybie dziennym, miesięcznym oraz kwartalnym raporty dotyczące ryzyka walutowego zawierające informacje o ekspozycji na ryzyko walutowe oraz informacje na temat wykorzystania wartości granicznych dla tego ryzyka.
- Stanowisko ds. Ryzyk Bankowych sporządza raport podsumowujący zarządzanie ryzykiem walutowym , który prezentowany jest Zarządowi Banku w okresach miesięcznych oraz Radzie Nadzorczej Banku w terminach kwartalnych. Raport obejmuje m.in.:
  - informacje o skali działalności walutowej
  - informacje o wielkości pozycji walutowej całkowitej, indywidualnych ;
  - informacje o przestrzeganiu wartości granicznych;
  - wyniki testów warunków skrajnych;
  - wyniki prognozy kształtowania się kursów walutowych (informacja kwartalna);
  - informacje o wielkości pozycji walutowych w kontekście walutowego wymogu kapitałowego.

- W Banku stosowana jest Polityka zabezpieczeń i ograniczenia ryzyka oraz procesy monitorowania skuteczności zabezpieczeń i metod redukcji ryzyka.
- Na potrzeby ograniczenia wielkości ryzyka walutowego, kształtowano działalność dewizową w ramach przyjętego systemu wartości granicznych oraz zarządzano ekspozycją na ryzyko walutowe z zastosowaniem miar pozycyjnych oraz miary zagrożenia , w oparciu o wyniki testów warunków skrajnych.
- Monitorowanie i raportowanie wartości granicznych odbywa się w cyklach dziennych i miesięcznych , a jego wyniki przedstawiane są w miesięcznej informacji zarządczej właściwym odbiorcom.
- Wysokość wartości granicznych ustalana jest na poziomie dostosowanym do akceptowanego przez Radę Nadzorczą poziomu ryzyka.
- Analizy stanowiące podstawę do określenia wysokości wartości granicznych oraz ich aktualizacji sporządzane są w formie pisemnej.
- Aktualizacja wartości granicznych przeprowadzana jest minimum w okresach rocznych w ramach weryfikacji procedur wewnętrznych.
- Ocena skuteczności stosowanych metod zarządzania ryzykiem przeprowadzana jest w ramach rocznej weryfikacji regulacji wewnętrznych.

XIII.Ryzyko operacyjne

- Ryzyko operacyjne jest to możliwość wystąpienia straty wynikającej z niedostosowania lub zawodności procesów wewnętrznych, ludzi i systemów lub zdarzeń zewnętrznych, obejmując również ryzyko prawne.
- Powyższa definicja nie obejmuje ryzyka reputacji i ryzyka strategicznego , które związane jest z ryzykiem wyniku finansowego.
- Celem nadrzędnym zarządzania ryzykiem operacyjnym w roku 2016 było dostosowanie zasad zarządzania ryzykiem operacyjnym proporcjonalnie do specyfiki działania Banku i do określonego profilu ryzyka, a także utrzymanie narażenia Banku na ryzyko operacyjne na akceptowalnym przez Radę Nadzorczą i Zarząd Banku , bezpiecznym dla działania i rozwoju Banku poziomie .
- Udoskonalano proces zarządzania ryzykiem operacyjnym w celu właściwej identyfikacji, pomiaru, oceny, monitorowania , raportowania , kontrolowania lub ograniczania ,stosując dobre praktyki zawarte w Rekomendacji KNF.

- Cele strategiczne z zakresu ryzyka operacyjnego określone zostały w Strategii zarządzania poszczególnymi ryzykami w Banku.
- Zarządzanie ryzykiem operacyjnym obejmuje:
  - identyfikację ryzyka operacyjnego w określonych obszarach Banku;
  - gromadzenie informacji o zdarzeniach ryzyka operacyjnego i stratach powstających w wyniku zakłóceń w działalności Banku;
  - ocena ryzyka;
  - monitorowanie i raportowanie zdarzeń operacyjnych;
  - kontrolę i ocenę procesu zarządzania ryzykiem operacyjnym w Banku;
  - ograniczania skutków ryzyka operacyjnego.
- System zarządzania ryzykiem operacyjnym tworzą: regulacje wewnętrzne, struktura organizacyjna systemu, narzędzia informatyczne wspomagające realizację procesu oraz informacje o zdarzeniach operacyjnych w poszczególnych liniach biznesowych, procesach i podprocesach.
- Dla wspomagania procesu ewidencjonowania, pomiaru, monitorowania i raportowania zdarzeń ryzyka operacyjnego Bank wykorzystuje program informatyczny.
- Pomiarowi podlegają zarówno zdarzenia finansowe jak i niefinansowe.
- Stosowany jest podział zdarzeń operacyjnych na typy zdarzeń i związane z nim rodzaje kosztów zgodny z Rekomendacją M KNF.
- Profil ryzyka operacyjnego rozumiany jest jako określenie głównych obszarów narażenia Banku na negatywne zdarzenia z zakresu ryzyka operacyjnego oraz wskazanie najpoważniejszych potencjalnych zdarzeń, które mogą powodować lub powodują negatywne dla Banku konsekwencje tj. straty finansowe i niefinansowe.
- Informacje na temat profilu ryzyka i ewentualnych zmian Stanowisko ds. Ryzyk Bankowych przekazuje Radzie Nadzorczej i Zarządowi Banku w cyklach wynikających z „Zasad Polityki zarządczej Banku”
- Docelowy profil ryzyka operacyjnego Banku wyznaczają cele biznesowe Banku.
- Narzędziami oceny ryzyka operacyjnego służącymi do monitorowania ryzyka stosowanymi przez bank są: Kluczowe Wskaźniki Ryzyka Operacyjnego (KRI) oraz Mapy ryzyka operacyjnego.
- W Banku funkcjonuje system limitów wewnętrznych ograniczających ryzyko operacyjne ustalonych w ramach akceptowalnego apetytu na ryzyko.

- Limity zatwierdza Zarząd Banku w ramach „Instrukcji zarządzania ryzykiem operacyjnym w Banku”.
- Instrukcja ta określa sposób postępowania w przypadku przekroczenia limitów wewnętrznych. Limity wewnętrzne odnoszą się do kosztów rzeczywistych brutto w podziale na poszczególne rodzaje zdarzeń – wartości progowe sum strat.
- W Banku przeprowadza się testy warunków skrajnych z ryzyka operacyjnego na podstawie zgromadzonych danych o stratach oraz wpływie na poziom wymogu kapitałowego .
- Na potrzeby zarządzania ryzykiem operacyjnym , zarządzania ciągłością działania dokonywana jest w Banku cykliczna identyfikacja procesów na zasadach określonych w obowiązującej w Banku Instrukcji zarządzania ryzykiem operacyjnym.
- Bank posiada system informatyczny oraz dokumentację wewnętrzną opisującą procesy oraz dokonuje ich inwentaryzacji i przypisania właścicieli procesów .
- W Banku wyróżnia się następujące typy procesów:
  - procesy biznesowe,
  - procesy wspierające
  - procesy zarządcze.
- Spośród powyższych trzech typów procesów wyznaczane są procesy:
  - kluczowe oraz
  - krytyczne – w stosunku, do których zbudowany jest Plan Ciągłości Działania (BCP) .
- corocznie w Banku dokonywana jest ocena skuteczności funkcjonowania wdrożonego systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym oraz jego adekwatności do aktualnego profilu ryzyka Banku , a także samoocena procesów wykonywana przez właścicieli procesów.
- Stanowisko ds. Ryzyk Bankowych sporządza raport podsumowujący zarządzanie ryzykiem operacyjnym na potrzeby Zarządu oraz Rady Nadzorczej w terminach określonych w „Zasadach polityki zarządczej w Banku”.
- Wymóg kapitałowy z ryzyka operacyjnego wyliczany jest metodą podstawowego wskaźnika (BIA), zgodnie z zasadami określonymi w Załączniku nr 14 do Uchwały nr / KNF z dnia marca roku (wraz z późniejszymi zmianami) .
- Wyliczenie wymogu kapitałowego

$$K_{bia} = [(Gl \dots n \times \text{£})] / n$$

gdzie

K_{bia} = wymóg kapitałowy obliczany metodą podstawową wyznacznika;

GI = roczny wynik brutto , jeśli dodatni , za okres poprzednich trzech lat;

n = liczba lat , w których wynik brutto był dodatni w okresie ostatnich trzech lat;

$\xi = 15\%$ % parametr ustalony przez Komitet Bazylejski odzwierciedlający przeciętny poziom ryzyka operacyjnego w systemie bankowym;

Wynik odsetkowy i poza odsetkowy brutto

Dane w tys. zł.

Wyszczególnienie	2014	2015	2016
Przychody z tytułu odsetek	3 052,00	2 674,00	2 744,00
Koszty z tytułu odsetek	1 039,00	692,00	690,00
Przychody z tytułu prowizji	818,00	810,00	835,00
Koszty z tytułu prowizji	20,00	33,00	49,00
Przychody z udziałów lub akcji, pozostałych papierów wartościowych i innych instrumentów o zmiennej kwocie dochodu	0,00	0,00	0,00
Wynik operacji finansowych	0,00	0,00	12,00
Wynik z pozycji wymiany	79,00	87,00	64,00
Wynik z działalności bankowej	2 891,00	2 845,00	2 904,00
Pozostałe przychody operacyjne	98,00	91,00	7,00
Wyniki	2 989,00	2 937,00	2 911,00
Średnik wynik brutto z 3 lat			2 946,00
Wskaźnik 15%			442,00
Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka operacyjnego			442,00

- Łączny wymóg kapitałowy na ryzyko operacyjne wynosi 441 833,00 złotych.
- Podstawę oceny adekwatności pokrycia ryzyka operacyjnego regulacyjnym wymogiem kapitałowym stanowiły poniesione rzeczywiste i potencjalne koszty z tytułu zdarzeń ryzyka operacyjnego.

- W Banku prowadzone było systematyczne gromadzenie danych związanych z ryzykiem operacyjnym w dedykowanym do tego celu systemie informatycznym.
- Dane ilościowe o stratach z ryzyka operacyjnego:
  - W 2016 roku wystąpiło 116 zdarzeń operacyjnych , które wygenerowały koszty rzeczywiste brutto w wysokości 3 920,27 złotych (z tego odzyskana kwota wyniosła 0,00 złotych) , zatem koszt netto wyniósł 3 920,27 złotych.
- Rejestr zdarzeń ryzyka operacyjnego prowadzony jest w ramach siedmiu rodzajów zdarzeń .

Dane w złotych

I.P.	Rodzaj zdarzenia	Koszt rzeczywisty brutto	Odzysk	Koszt netto
1,	Oszustwa wewnętrzne	0,00	0,00	0,00
2,	Oszustwa zewnętrzne	0,00	0,00	0,00
3.	Polityka kadrowa i bezpieczeństwo w miejscu pracy	0,00	0,00	0,00
4.	Klienci , produkty i praktyki biznesowe	0,00	0,00	0,00
5.	Uszkodzenia aktywów : w tym w kategorii zdarzeń	3 920,27	0,00	3 920,27
	<i>Zdarzenia powiązane</i>	3 920,27	0,00	3 920,27
6.	Zakłócenia działalności i błędy systemów	0,00	0,00	0,00
7.	Dokonywanie transakcji , dostawa oraz zarządzanie procesami	0,00	0,00	0,00

oraz trzech linii biznesowych w układzie macierzy bazylejskiej.

Dane w złotych

LINIA : BANKOWOŚĆ KOMERCYJNA				
Rodzaj zdarzenia w ramach linii				Koszty
1,	Oszustwa wewnętrzne			0,00
2,	Oszustwa zewnętrzne			0,00

3.	Polityka kadrowa i bezpieczeństwo w miejscu pracy	0.00
4.	Klienci , produkty i praktyki biznesowe	0,00
5.	Uszkodzenia aktywów : w tym w kategorii zdarzeń	0,00
	<i>Zdarzenia powiązane</i>	0,00
6.	Zakłócenia działalności i błędy systemów	0,00
7.	Dokonywanie transakcji , dostawa oraz zarządzanie procesami	0,00

LINIA : BANKOWOŚĆ DETALICZNA

Rodzaj zdarzenia w ramach linii		Koszty
1,	Oszustwa wewnętrzne	0,00
2,	Oszustwa zewnętrzne	0,00
3.	Polityka kadrowa i bezpieczeństwo w miejscu pracy	0.00
4.	Klienci , produkty i praktyki biznesowe	0,00
5.	Uszkodzenia aktywów : w tym w kategorii zdarzeń	3 920,27
	<i>Zdarzenia powiązane</i>	3 920,27
6.	Zakłócenia działalności i błędy systemów	0,00
7.	Dokonywanie transakcji , dostawa oraz zarządzanie procesami	0,00

LINIA : PŁATNOŚCI I ROZLICZENIA

Rodzaj zdarzenia w ramach linii		Koszty
1,	Oszustwa wewnętrzne	0,00
2,	Oszustwa zewnętrzne	0,00
3.	Polityka kadrowa i bezpieczeństwo w miejscu pracy	0.00
4.	Klienci , produkty i praktyki biznesowe	0,00
5.	Uszkodzenia aktywów : w tym w kategorii zdarzeń	0,00
	<i>Zdarzenia powiązane</i>	0,00

6.	Zakłócenia działalności i błędy systemów	0,00
7.	Dokonywanie transakcji , dostawa oraz zarządzanie procesami	0,00
Razem koszty ryzyka operacyjnego, w tym		3 920,27
Koszty linii BANKOWOŚCI KOMERCYJNEJ		
Koszty linii BANKOWOŚCI DETALICZNEJ		3 920,27
Koszty linii PLATNOŚCI I ROZLICZENIA		

- Bank dokonuje oceny ryzyka operacyjnego na podstawie mapy ryzyka . W okresie od dnia 01 stycznia 2016 do dnia 31 grudnia 2016 roku zarejestrowane zdarzenia charakteryzowały się niską dotkliwością i częstotliwością.
- Na podstawie mapy ryzyka operacyjnego – wskaźnika progowego dotkliwości i częstotliwości w okresie od 01 stycznia 2016 roku do dnia 31 grudnia 2016 roku w Banku nie wystąpiły zdarzenia charakteryzujące się bardzo wysokim prawdopodobieństwem występowania i wysokimi kosztami.
- W celu ograniczenia ryzyka operacyjnego podejmowane są wszelkie działania zapobiegawcze i dyscyplinujące w celu realizacji zatwierdzonej przez Radę Nadzorczą Strategii rozwoju Banku oraz utrzymania zaufania Klientów i wartości Banku.
- W ramach prowadzonego procesu zarządzania ryzykiem operacyjnym analizie poddawane było wykorzystanie wskaźników KRI. Prowadzona analiza wykazała , iż nie wystąpiło przekroczenie limitów w/w wskaźników.
- Bank prowadzi działania mitygujące:
- Bank w celu ograniczania ponoszenia kosztów podejmuje także szereg innych działań mitygujących , mających na celu stale ograniczanie ryzyka operacyjnego m.in. poprzez:
  - strukturę organizacyjną dostosowaną do zarządzania ryzykiem operacyjnym i zapobiegającą powstawaniu konfliktów interesów , odpowiednią politykę kadrową , szkolenia,
  - zasady rekrutacji i zapewnienie ciągłości działania pracy na stanowiskach kluczowych,
  - ocenę ryzyka operacyjnego przed wprowadzaniem nowych produktów i systemów oraz przed rozpoczęciem nowego rodzaju działalności ,
  - programowe zabezpieczenia IT,

- systematyczny rozwój technologii informatycznych bezpieczny i niezakłócony przebieg procesów bankowych,
  - zapobieganie praniu pieniędzy,
  - ochronę fizyczną i zabezpieczenie techniczne,
  - bezpieczeństwo pracowników i klientów Banku oraz zasobów materialnych Banku,
  - system zarządzania ciągłością działania dla procesów krytycznych,
  - zwiększono zakres ubezpieczenia oraz sumę ubezpieczenia odpowiednio do zdarzeń operacyjnych występujących w Banku,
- bank poświęca szczególną uwagę ryzyku związanemu z przyznawaniem usługodawcom zewnętrznym (w szczególności spoza grupy kapitałowej) kompetencji w zakresie administrowania prawami dostępu do bankowych systemów informatycznych.
  - W przypadku zlecenia czynności outsourcingowych stosuje się zapisy „Instrukcji udzielania dostępu firmom zewnętrznym do systemów informatycznych Banku”
  - Bank dokonuje analizy ryzyka operacyjnego związanego z podmiotem , któremu powierza czynności przed podjęciem decyzji o zawarciu umowy outsourcingowej , monitoruje jakość wykonywania umowy.
  - W przypadku stwierdzenia jakichkolwiek nieprawidłowości lub zagrożeń podejmowane są natychmiastowe działania mające na celu eliminację nieprawidłowości , zagrożeń lub rezygnację z outsourcingu.

XVI. Ekspozycje w papierach kapitałowych nieuwzględnione w portfelu handlowym.

- Podział ekspozycji ze względu na cel nabycia (zyski kapitałowe , przyczyny strategiczne) według stanu na dzień 31 grudnia 2016 roku przedstawia poniższe zestawienie:

l.p.	Rodzaj ekspozycji	Kwota ekspozycji zakupionych ze względu na zyski kapitałowe	Kwota ekspozycji zakupionych ze względu na przyjętą strategię
		0,00	0,00
		0,00	0,00
	RAZEM	0,00	0,00

- Zestawienie papierów wartościowych według stanu na dzień 31 grudnia 2016 roku przedstawia poniższe zestawienie.

L.P.	Wyszczególnienie	Wartość bilansowa w zł	Wartość rynkowa w zł	Wartość godziwa w zł
1.	<i>Udziały</i>	10 000,00		10 000,00
2.	<i>Akcje</i>	682 896,50		682 896,50
3.	<i>Certyfikaty inwestycyjne itp.</i>	387 660,66		387 660,66
	RAZEM	1 080 557,16		1 080 557,16

- Na dzień 31 grudnia 2016 roku Bank posiadał aktywa finansowe (instrumenty kapitałowe) dostępne do sprzedaży nie notowane na giełdzie.
- Bank stosował metody wyceny papierów kapitałowych zgodnie z Ustawą o rachunkowości z dnia 29 września 1994 roku (Dz. U. z 2013r. poz.330). Metody te zostały opisane w „Zasady rachunkowości banku Spółdzielczego w Karczewie”.
- Zgodnie z obowiązującą regulacją udziały w innych jednostkach oraz inne inwestycje zaliczone do aktywów trwałych wyceniane były według ceny nabycia, pomniejszonej o odpisy trwałej utraty wartości lub według wartości godziwej albo skorygowanej ceny nabycia – jeżeli dla danego składnika aktywów został określony termin wymagalności, wartość w cenie nabycia można było przeszacować do wartości w cenie rynkowej, a różnicę z przeszacowania rozliczyć zgodnie z art.35 ust.4 w/w Ustawy.
- Bank posiada aktywa finansowe dostępne do sprzedaży, na które składają się akcje Banku Zrzeszającego Banku BPS SA. Akcje te nie znajdują się w obrocie publicznym.
- Na dzień 31 grudnia 2016 roku wartość bilansowa instrumentów kapitałowych była równa wartości godziwej.
- Papiery wartościowe dostępne do sprzedaży wycenia się według wartości godziwej, a skutki zmiany wartości godziwej odnosi się na kapitał (fundusz) z aktualizacji wyceny do momentu włączenia aktywów finansowych z bilansu, w którym skumulowane skutki zmian wartości godziwej ujęte w kapitale (funduszu) z aktualizacji wyceny ujmuje się odpowiednio w przychodach lub kosztach finansowych; naliczone odsetki ujmuje się w przychodach z tytułu odsetek; należne dywidendy ujmuje się w przychodach z udziałów lub akcji; pozostałych papierów wartościowych i innych instrumentów finansowych o zmiennej kwocie dochodu; w

przypadku, w którym nastąpiła utrata wartości składnika aktywów finansowych. Bank ujmuje skumulowane straty ujęte w kapitale (funduszu) z aktualizacji wyceny jako koszty finansowe z tytułu odpisów aktualizujących.

- Akcje i udziały mniejszościowe w jednostkach innych niż jednostki podporządkowane wycenia się według ceny nabycia z uwzględnieniem odpisów z tytułu trwałej utraty wartości.
- Na dzień 31 grudnia 2016 roku Bank nie posiadał instrumentów kapitałowych będących przedmiotem obrotu giełdowego.
- W Banku nie wystąpiły zrealizowane zyski lub straty z tytułu sprzedaży i likwidacji.
- Niezrealizowane zyski lub straty z aktualizacji wyceny oraz wszelkie takie kwoty ujęte zostały w funduszach własnych.

XVII. Ekspozycje na ryzyko stopy procentowej przypisane pozycjom nieuwzględnionym w portfelu handlowym.

- Ryzyko stopy procentowej to ryzyko negatywnego wpływu zmian stopy procentowej na aktualny i przyszły wynik finansowy Banku oraz jego kapitał, wynikające z wrażliwości stawek oprocentowania aktywów i pasywów Banku na zmianę rynkowych stóp procentowych.
- Bank analizuje cztery podstawowe rodzaje ryzyka stopy procentowej:
  - ryzyko niedopasowania terminów przeszacowania – ryzyko niedopasowania terminów zmian oprocentowania aktywów odsetkowych i pasywów odsetkowych, z uwzględnieniem pozycji pozabilansowych,
  - ryzyko bazowe – ryzyko wynikające z niedoskonałego powiązania (korelacji) stawek bazowych (rynkowych i bazowych NBP) , w oparciu , o które wyznaczane jest oprocentowanie produktów / instrumentów generujących przychody / koszty odsetkowe , w przypadku gdy ich przeszacowanie następuje w tych samych okresach,
  - ryzyko zmiany kształtu krzywej dochodowości – ryzyko polegające na zmianie relacji pomiędzy rynkowymi stopami procentowymi odnoszącymi się do równych terminów przeszacowania , które może przyczynić się do nasilenia efektu niedopasowania terminów przeszacowania,
  - ryzyko opcji klienta – ryzyko wynikające z wpisanych w produkty oferowane przez Bank praw klienta do wcześniejszej spłaty należności (kredytu) lub wycofania zobowiązań (depozytu).

- Podstawowym celem Banku w zakresie zarządzania ryzykiem stopy procentowej w 2016 roku była minimalizacja negatywnych zmian w zakresie wyniku finansowego , na skutek niekorzystnych zmian rynkowych stóp procentowych.
- Celem Banku w zakresie zarządzania ryzykiem stopy procentowej było również identyfikowanie podstawowych zagrożeń wynikających z nierównomiernych reakcji pozycji aktywów i pasywów wrażliwych na zmiany stóp procentowych.
- W konsekwencji Bank dążył do kształtowania struktury aktywów i pasywów oraz ich oprocentowania w taki sposób, by uzyskać optymalne efekty w zakresie poziomu wyniku odsetkowego wyznaczonego w Planie finansowym , przy zakładanych zmianach stóp procentowych oraz w momencie realizacji nieoczekiwanej zmiany tych stóp.
- Bank przeprowadza pomiar ryzyka stopy procentowej dla produktów bilansowych i pozabilansowych wrażliwych na zmiany stóp procentowych , pomiar ryzyka ma charakter całościowy i obejmuje wszystkie jednostki organizacyjne Banku.
- Identyfikuje się narażenie Banku na cztery główne rodzaje ryzyka stopy procentowej tj. ryzyko niedopasowania terminów przeszacowania , ryzyko bazowe, ryzyko krzywej dochodowości , ryzyko opcji klienta, które podlegają w okresach miesięcznych pomiarowi, monitorowaniu oraz kontroli.
- Ryzyko przeszacowania aktywów i pasywów wrażliwych na zmianę oprocentowania oraz ryzyko bazowe wynikające z portfela kredytowego opartego o stawki Banku i stawki rynku międzybankowego generują główne ekspozycje Banku na ryzyko stopy procentowej.
- Pomiar ryzyka stopy procentowej uwzględnia wpływ zmian stóp procentowych na wynik finansowy Banku, koncentrując się na wyniku odsetkowym , w relacji do poziomu funduszy własnych , a także w porównaniu do planowanego wyniku odsetkowego.
- Analiza ryzyka stopy procentowej w działalności banku przeprowadzana jest dla wszystkich walut łącznie w przeliczeniu na PLN , w tym w podziale na stawki bazowe, a także wpływ zmiany oprocentowania na wynik odsetkowy Banku przy równych założeniach i scenariuszach , w tym poszczególnych stawek bazowych.
- W przypadku ryzyka przeszacowania i ryzyka bazowego analizie podlega wielkość i charakter niedopasowania terminów przeszacowania aktywów, pasywów i pozycji pozabilansowych wrażliwych na zmiany stóp procentowych.

- Dla potrzeb sporządzenia luki terminów przeszacowania równy terminowi ich zapadalności / wymagalności , a termin przeszacowania dla aktywów / pasywów wrażliwych o stopie zmiennej jest równy terminowi zmiany oprocentowania .

	Ogółem do 1 roku	do 1dnia	powyżej 1 dnia do 7 dni	powyżej 7 dni do 1 m-ca	powyże j 1 m- ca do 3 m-cy	powyżej 3 m-cy do 6 m- cy	powyże j 6 m- cy do 12 m- cy	powyż ej 12 m-cy
Aktywa	111 972,0 0	2 274,00	36 793,0 0	51 039,00	3 009,0 0	18 073,00	784,00	
Pasywa	69 937,00	779,00	0,00	64 326,00	0,00	4 150,00	682,00	
Luka	42 035,00	1 495,00	36 793,0 0	-13 287,00	3 009,0 0	13 923,00	102,00	
Zmiana wyniku odsetkowego w skali 12 miesiący dla spadku stopy	- 873,00	- 41,00	- 323,00	- 269,00	- 39,00	- 198,00	- 2,00	
Zmiana wyniku odsetkowego w skali 12 miesiący dla wzrostu stopy	854,00	30,00	728,00	- 129,00	50,00	175,00	1,00	
Zakładana zmiana stóp procentowyc h	200 p.p.							

- Przy ocenie ryzyka opcji klienta uznaje się za istotne skorzystanie przez klienta Banku z prawa do wcześniejszej spłaty rat kredytów oraz prawa do zerwania depozytu terminowego przed terminem wymagalności, dlatego do pomiaru tego rodzaju ryzyka wykorzystywane są

- wskaźniki zrywalności dla depozytów terminowych i wcześniejszej spłacalności dla kredytów nieodnawialnych wyliczone za okres dwunastu miesięcy poprzedzających datę analizy.
- W ramach pomiaru ryzyka stopy procentowej w portfelu bankowym przeprowadzane są w okresach miesięcznych testy warunków skrajnych mające na celu ustalanie wpływu nagłej i nieoczekiwanej zmiany poziomu stóp procentowych o 200 p.p. na wynik odsetkowy (w relacji do funduszy własnych) oraz zmianę wartości ekonomicznej Banku.
  - Wyniki testów wykorzystywane są przy ocenie profilu ryzyka, w procesach bieżącego zarządzania ryzykiem, planowania, oceny adekwatności kapitałowej oraz weryfikacji poziomu limitów wewnętrznych. Przeprowadzane są również testy warunków skrajnych, które obejmują coroczne testy wrażliwości dla poszczególnych kategorii ryzyka stopy procentowej.
  - W 2016 roku Bank narażony był na ryzyko niekorzystnej zmiany wyniku odsetkowego, w przypadku spadku stóp procentowych. Na dzień 31 grudnia 2016 roku potencjalna negatywna zmiana wyniku odsetkowego dla szokowego spadku stóp procentowych o 200 pb. (zgodnie z metodą pomiaru ryzyka stopy procentowej stosowana przez Bank) wyniosła 10,43% funduszy własnych, przy maksimum ustalonym na poziomie 2% funduszy własnych. W sytuacji potencjalnego wzrostu stóp procentowych o 200 pb. Wynik odsetkowy wzrósłby o 0,21% funduszy własnych z dnia 31 grudnia 2016 roku. Natomiast test warunków skrajnych polegający na analizie wpływu skrajnej zmiany stóp procentowych o +/- 200pb. na wartość ekonomiczną banku wskazał, że według stanu na dzień 31.12.2016 roku nie nastąpi spadek jej wartości o więcej niż 8,53% funduszy własnych Banku.
  - Zasady zarządzania ryzykiem stopy procentowej są opisane w Instrukcji zarządzania ryzykiem stopy procentowej w Banku.
  - Wpływ szokowej zmiany rynkowych stóp procentowych uwzględniając jednocześnie ryzyko przeszacowania oraz ryzyko bazowe na wynik finansowy według stanu na dzień 31 grudnia 2016 roku wyniósł 713,20 tys. złotych, co stanowi 8,53% funduszy własnych.
  - Bank nie posiadał portfela handlowego.
  - Bank prowadzi politykę stosowanych zabezpieczeń i ograniczania ryzyka oraz procesy monitorowania skuteczności zabezpieczeń i metod redukcji ryzyka.
  - Na potrzeby zabezpieczania i ograniczania ryzyka wykorzystywane są procedury wewnętrzne dotyczące zarządzania ryzykiem stopy procentowej, limity i wartości graniczne dla testów warunków skrajnych, zdefiniowane typy produktów i ich parametry.

- Monitorowanie i raportowanie limitów wewnętrznych oraz wartości granicznych odbywa się w cyklach miesięcznych, a jego wyniki przedstawiane są w informacji zarządczej właściwym odbiorcom.
- Wysokość limitów i wartości granicznych ustalana jest na poziomie dostosowanym do akceptowanego przez Radę Nadzorczą poziomu ryzyka.
- Analizy stanowiące podstawę do określenia limitów i wartości granicznych oraz ich aktualizacji sporządzane są w formie pisemnej.
- Aktualizacja limitów i wartości granicznych przeprowadzana jest minimum w okresach rocznych w ramach weryfikacji procedur wewnętrznych.
- Ocena skuteczności stosowanych metod zarządzania ryzykiem stopy procentowej przeprowadzana jest w ramach rocznej weryfikacji regulacji wewnętrznych.

XVIII. Stosowanie technik ograniczania ryzyka kredytowego.

- Ryzyko kredytowe związane jest z możliwością wystąpienia strat finansowych spowodowanych nie wywiązywaniem się kontrahenta Banku ze zobowiązań wynikających z warunków umowy.
- Z uwagi na możliwość poniesienia przez Bank relatywnie dużych strat, ryzyko kredytowe istotnie wpływa na działalność Banku.
- Celem strategicznym zarządzania ryzykiem kredytowym w Banku jest zwiększenie bezpieczeństwa działalności kredytowej, poprzez zapewnienie właściwej jakości oceny ryzyka kredytowego i efektywności podejmowania decyzji kredytowych, jak również skutecznego procesu monitorowania zaangażowania kredytowego wobec pojedynczego klienta oraz całego portfela kredytowego Banku.
- W celu zapewnienia odpowiedniej do profilu ryzyka Banku jakości aktywów kredytowych, bank zarządza: ryzykiem kredytowym, ryzykiem koncentracji zaangażowań, ryzykiem kredytowym ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie, ryzykiem detalicznych ekspozycji kredytowych, ryzykiem rezydualnym oraz stosuje określone techniki redukcji ryzyka kredytowego i politykę kredytową uwzględniającą założenia co do stosowanych zabezpieczeń.

- Nadzór nad ryzykiem kredytowym i rezydualnym Banku, w tym ryzykiem detalicznych ekspozycji kredytowych oraz ryzykiem ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie sprawuje zgodnie z Regulaminem Organizacyjnym i Regulaminem działania Zarządu wyznaczony Członek Zarządu.
- Wyznaczony Członek Zarządu współtworzy i nadzoruje realizację Polityki kredytowej i nadzoruje ryzyko kredytowe pojedynczej transakcji.
- Bank przyjmuje zabezpieczenia zgodnie z „Instrukcją prawnych form zabezpieczenia wierzytelności Banku „, stosując następujące techniki ograniczania ryzyka kredytowego:
  - pomniejszanie podstawy tworzenia rezerw celowych, zastąpienie oceny sytuacji ekonomiczno finansowej lub klasyfikacje do kategorii „normalne” zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 16 grudnia 2008 roku w sprawie zasad tworzenia rezerw celowych na ryzyko związane z działalnością banków (Dz.U.2008 Nr 235 poz. 1589 z późniejszymi zmianami),
  - pomniejszanie wag ryzyka przypisywanych ekspozycjom kredytowym zabezpieczonym hipotecznie na nieruchomości mieszkalnej w rachunku wymogów kapitałowych na podstawie Rozporządzenia 575/2013 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 czerwca 2013 r. (art.192 i następne).
- Bank stosuje się do wymagań Rozporządzenia 575/2013 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 26 czerwca 2013 r. (art. 222) jako stosujący metodę standardową wyznaczania wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka kredytowego oraz metodę uproszczoną ujmowania zabezpieczeń.
- Bank preferuje zabezpieczenia takie jak:
  - zabezpieczenia hipotecznie na nieruchomości mieszkalnej,
  - zabezpieczenia hipotecznie na nieruchomości komercyjnej,
  - zdeponowane w Banku środki pieniężne,
  - dłużne papiery wartościowe emitowane przez Rząd Rzeczypospolitej Polskiej i Narodowy Bank Polski,
  - zdeponowane w Banku będącym stroną trzecią środki pieniężne lub bankowe instrumenty pieniężne na rachunku nie mającym charakteru powierniczego rachunku zastrzeżonego i objęte cesją lub przeniesieniem praw własności(nieodwołalnie na rzecz Banku,
  - polisy ubezpieczeniowe na życie , z których prawa zostały przeniesione na Bank,
  - gwarancje udzielone przez:

- a) podmioty sektora publicznego ekspozycjom, które traktowane są jako ekspozycje wobec banków lub rządów centralnych w metodzie standardowej obliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego,
- b) jednostki samorządu terytorialnego i władze lokalne,
- c) banki
- inne zabezpieczenia pozwalające na pomniejszenie podstawy naliczania rezerwy celowej, wynikającej z regulacji Banku.
- Bank podejmując decyzję o zaangażowaniu kredytowym dąży do uzyskania pełnego zabezpieczenia o jak najwyższej jakości przez cały okres kredytowania.
- Jakość zabezpieczenia Bank ocenia według jego płynności, aktualnej wartości rynkowej, wpływu na poziom tworzonych rezerw oraz możliwość zmniejszenia wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka kredytowego.
- Szczególne warunki powinny spełniać zabezpieczenia w formie hipoteki na nieruchomości zarówno mieszkalnej jak i komercyjnej, z uwagi na preferencyjny charakter wg wag ryzyka kredytowego przypisanego ekspozycjom zabezpieczonym hipotecznie na nieruchomościach mieszkalnych oraz na czynniki makroekonomiczne, mające znaczący wpływ na zmianę wartości nieruchomości.
- W przypadku zabezpieczenia na nieruchomości:
  - w celu monitorowania wartości rynkowych nieruchomości pracownicy Banku zobowiązani są do korzystania z Systemu Analiz i Monitorowania Rynku Obrotu Nieruchomościami AMRON lub dostępnych Bankowi innych źródeł informacji takich jak: kancelarie notarialne, urzędy miast i gmin, urzędy wojewódzkie, wojewódzkie urzędy statystyczne, oddziały terenowe Agencji Nieruchomości Rolnych i innych agencji nieruchomości, Ośrodki Doradztwa Rolniczego, internetowa sieć komputerowa, ogłoszenia prasowe itp.
  - szczególnej uwadze poddane są te ekspozycje, dla których zabezpieczenie ustanowione jest na nieruchomości nie będącej własnością dłużnika z tytułu jej ekspozycji,
  - ustanawiane zabezpieczenia muszą korespondować z poziomem ryzyka związanego z ekspozycją kredytową, umowy dotyczące zabezpieczeń ekspozycji kredytowych powinny być regularnie monitorowane pod kątem ekonomicznym i prawnym.
- W celu zmniejszenia ekspozycji Banku na ryzyko kredytowe, przy ustanawianiu prawnego zabezpieczenia stosuje się w Banku zasadę dywersyfikacji, zarówno w zakresie zabezpieczeń rzeczowych jak i osobistych.

- O ile regulacje wewnętrzne Banku nie stanowią inaczej zaleca się ustanawianie zabezpieczeń w wysokości pozwalającej na całkowite pomniejszenie podstawy tworzenia rezerw celowych, szczególnie w przypadku nowych klientów, nie korzystających dotychczas z usług kredytowych Banku.
- Zaleca się , w przypadku udzielania kredytów preferencyjnych z dopłatami do oprocentowania ze środków z ARiMR lub z częściową spłatą kapitału (CSK) przez ARiMR , ustanawianie zabezpieczeń w wysokości zapewniającej zwrot udzielonego kredytu wraz z odsetkami oraz zwrot nienależnych dopłat do oprocentowania lub zwrot dokonanych spłat kapitału kredytu przez ARiMR z przyczyn leżących po stronie kredytobiorcy.
- W przypadku zmiany klasyfikacji należności do wyższej kategorii ryzyka należy dążyć do wzmocnienia zabezpieczeń , w szczególności umożliwiających całkowite pomniejszenie podstawy naliczania rezerw celowych.
- Każdorazowo, przed przyjęciem zabezpieczeń rzeczowych pracownicy Banku zobowiązani są do przeprowadzenia inspekcji u klienta , mającej na celu dokonanie weryfikacji proponowanych zabezpieczeń i dokumentów o ile uregulowania wewnętrzne nie stanowią inaczej.
- Bank nie dokonywał transakcji na instrumentach pochodnych.
- Bank badał koncentrację ryzyka kredytowego w odniesieniu do rodzajów stosowanych zabezpieczeń.
- Koncentracja zabezpieczeń wg kwot pomniejszania podstawy tworzenia rezerwy celowej

Dane w tys. zł.

Koncentracja zabezpieczeń	Kwota pomniejszenia	% oblię kredytowego
Przewłaszczenie	0,00	0,00%
Zastaw rejestrowy na rzeczach ruchomych i prawach	2 193,00	3,72%
Blokada środków pieniężnych, kaucja , zastaw	0,00	0,00%
Hipoteka na nieruchomości mieszkalnej	6 280,00	10,66%
Hipoteka na nieruchomości komercyjnej i pozostałej	28 682,00	48,68%
Inne zabezpieczenia	21 766,00	36,94%

Ekspozycje niezabezpieczone	0,00	0,00%
Suma zabezpieczeń	58 921,00	100,00%

- Na potrzeby zabezpieczania i ograniczania ryzyka kredytowego w Banku wykorzystywane są procedury wewnętrzne dotyczące zarządzania ryzykiem kredytowym, w tym odpowiednia struktura organizacyjna (wraz z kompetencjami do przyznawania kredytów) , plany awaryjne, system limitów oraz przyjęte metodyki oceny zdolności kredytowej i proces monitorowania jakości ekspozycji kredytowych i zabezpieczeń,
- Stosowane lub monitorowane i raportowane limity wewnętrzne służą zapewnieniu właściwego poziomu ryzyka kredytowego w Banku i stanowią system ostrzegania przed nieplanowanymi zmianami profilu ryzyka Banku.
- Ocena skuteczności stosowanych metod zarządzania ryzykiem przeprowadzana jest w ramach rocznej weryfikacji regulacji wewnętrznych.
- Na pokrycie ryzyka związanego z działalnością kredytowa , bank dokonuje odpisów na rezerwy celowe, tworzone w ścisłej korelacji z rozpoznany ryzykiem tj. na pokrycie straty związanej z określonymi należnościami lub ich grupami w oparciu o ocenę możliwości jej wystąpienia. Wysokość tworzonych rezerw związana jest bezpośrednio z kategoria ryzyka , do której została zaklasyfikowana ekspozycja oraz z jakością przyjętych zabezpieczeń prawnych ekspozycji.
- Istotnym elementem ograniczania ryzyka kredytowego jest stosowanie prawnych zabezpieczenia kredytów. Wysokość i rodzaj zabezpieczenia zależą od poziomu ryzyka kredytowego transakcji.
- Proces zarządzania ryzykiem kredytowym podlega badaniu i ocenie w ramach kontroli wewnętrznej oraz w ramach systemu zarządzania ryzykiem braku zgodności.
- Bank definiuje ryzyko koncentracji zaangażowań jako mogące istotnie wpłynąć na stabilność i bezpieczeństwo działania Banku ryzyko niewykonania zobowiązania przez pojedynczy podmiot, podmioty powiązane kapitałowo lub organizacyjnie oraz przez grupy podmiotów , w przypadku których prawdopodobieństwo niewykonania zobowiązania jest zależne od wspólnych czynników; ryzyko to związane jest ze zbyt dużym zaangażowaniem Banku wobec: pojedynczych klientów lub grup klientów powiązanych kapitałowo lub organizacyjnie (koncentracja zaangażowań, koncentracja zaangażowań kapitałowych) , tego samego sektora gospodarczego (branża /PKD) , tego samego regionu geograficznego (województwo) , tego

samego instrumentu finansowego (produkt), tego samego rodzaju zabezpieczenia kredytowego.

- Celem w zakresie zarządzania ryzykiem koncentracji jest: dywersyfikacja i zminimalizowanie poziomu ryzyka, zapewnienie przestrzegania zewnętrznych limitów koncentracji , optymalizacja systemu limitów ograniczających ryzyko.
- Na potrzeby zabezpieczania i ograniczania ryzyka koncentracji w Banku wykorzystywane są procedury wewnętrzne dotyczące zarządzania ryzykiem kredytowym oraz ryzykiem koncentracji , system limitów oraz przyjęte zasady udzielania kredytów.
- Stosowane lub monitorowane i raportowane limity wewnętrzne służą zapewnieniu właściwego poziomu ryzyka koncentracji w Banku i stanowią system ostrzegania przed nieplanowanymi zmianami profilu ryzyka koncentracji Banku.
- Ocena skuteczności stosowanych metod zarządzania ryzykiem koncentracji przeprowadzana jest w ramach rocznej weryfikacji regulacji wewnętrznych.
- Proces zarządzania ryzykiem koncentracji podlega badaniu i ocenie w ramach systemu kontroli wewnętrznej oraz w ramach systemu zarządzania ryzykiem braku zgodności.
- Podstawowym celem zarządzania ryzykiem kredytowym ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie (EKZH) jest zapewnienie bezpiecznej i efektywnej działalności Banku w obszarze ekspozycji finansujących nieruchomości i ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie w długoterminowej perspektywie.
- Zarządzanie ryzykiem kredytowym ekspozycji zabezpieczonych hipotecznie odbywa się w ramach struktury organizacyjnej przewidzianej dla zarządzania ryzykiem kredytowym.
- System identyfikacji, pomiaru i raportowania ryzyka ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie jest częścią systemu zarządzania ryzykiem kredytowym.
- Proces jest zgodny z wymaganiami Rekomendacji S.
- Identyfikacja i pomiar ryzyka odbywa się na etapie zarządzania ryzykiem zarówno w odniesieniu do pojedynczej transakcji jak i do całego portfela kredytowego.
- Zakres przedmiotowy identyfikacji i pomiaru ryzyka ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie w odniesieniu do łącznego zaangażowania kredytowego obejmuje; jakość ekspozycji kredytowych, poziom i adekwatność rezerw , wykorzystanie i przestrzeganie przyjętych limitów , skale odstępstw (przelamań) , wyniki procesu monitorowania ekspozycji , wyniki procesu dochodzenia roszczeń oraz kwoty nieodzyskane (straty kredytowe) , zaawansowanie procesu ustanawiania zabezpieczeń , poziom pokrycia ekspozycji kredytowych zabezpieczeniami (w szczególności hipotecznymi) , w tym strukturę

przedziałów wartości LtV, poziom ekspozycji, których zabezpieczenie hipoteczne nie jest własnością kredytobiorcy, poziom ekspozycji ze spłatą balonową, realizację założeń Polityki i zachowanie apetytu na ryzyko.

- Raportowanie ryzyka ekspozycji zabezpieczonych hipotecznie odbywa się w ramach systemu informacji zarządczej, zasadniczo w cyklach miesięcznych lub kwartalnych do Zarządu Banku i cyklach kwartalnych do Rady Nadzorczej.
- Pewne typy raportów wykonywane są z półroczną (realizacja polityki) lub roczną częstotliwością (testy warunków skrajnych, analizy źródeł długoterminowego finansowania).
- Na potrzeby zabezpieczania i ograniczania ryzyka ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie w Banku wykorzystywane są procedury wewnętrzne dotyczące zarządzania ryzykiem kredytowym, system limitów oraz przyjęte zasady udzielania i monitorowania kredytów.
- Stosowane lub monitorowane i raportowane limity wewnętrzne służą zapewnieniu właściwego poziomu ryzyka ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie w Banku i stanowią system ostrzegania przed nieplanowanymi zmianami profilu ryzyka tego obszaru.
- Ocena skuteczności stosowanych metod zarządzania ryzykiem ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie przeprowadzana jest w rocznej weryfikacji regulacji wewnętrznych.
- Proces zarządzania ryzykiem ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie podlega badaniu i ocenie w ramach systemu kontroli wewnętrznej oraz w ramach systemu zarządzania ryzykiem braku zgodności.
- Podstawowym celem zarządzania ryzykiem detalicznych ekspozycji kredytowych jest zapewnienie bezpiecznej i efektywnej działalności Banku w tym obszarze w długoterminowej perspektywie, uwzględnieniem wrażliwości na zmiany warunków otoczenia oraz oddziaływania na poziom ryzyka, poprzez właściwy dobór transakcji i klientów.
- Zarządzanie ryzykiem detalicznych ekspozycji kredytowych odbywa się w ramach struktury organizacyjnej przewidzianej dla zarządzania ryzykiem kredytowym.
- System identyfikacji, pomiaru i raportowania ryzyka detalicznych ekspozycji kredytowych jest częścią systemu zarządzania ryzykiem kredytowym. Proces jest zgodny z wymaganiami Rekomendacji T.
- Identyfikacja i pomiar ryzyka odbywa się na etapie zarządzania ryzykiem zarówno w odniesieniu do pojedynczej transakcji jak i całego portfela kredytowego.

- Zakres przedmiotowy identyfikacji i pomiaru ryzyka detalicznych ekspozycji kredytowych w odniesieniu do łącznego zaangażowania kredytowego obejmuje : jakość ekspozycji kredytowych, poziom i adekwatność rezerw, wykorzystanie i przestrzeganie przyjętych limitów, wyniki procesu monitorowania ekspozycji wyniki procesu dochodzenia roszczeń oraz kwoty nieodzyskane (straty kredytowe) , realizację założeń Polityki i zachowanie apetytu na ryzyko.
- Raportowanie ryzyka detalicznych ekspozycji kredytowych odbywa się w ramach systemu informacji zarządczej, zasadniczo w cyklach miesięcznych lub kwartalnych do Zarządu Banku i cyklach kwartalnych do Rady Nadzorczej. Pewne typy raportów wykonywane są z półroczną (realizacja polityki) lub roczną częstotliwością (testy warunków skrajnych , analizy wyznaczające maksymalny stosowany w Banku poziom wskaźnika DtI).
- Na potrzeby zabezpieczania i ograniczania ryzyka detalicznych ekspozycji kredytowych w Banku wykorzystywane są procedury wewnętrzne dotyczące zarządzania ryzykiem kredytowym , system limitów oraz przyjęte zasady udzielania i monitorowania kredytów.
- Stosowane lub monitorowane i raportowane limity wewnętrzne służą zapewnieniu właściwego poziomu ryzyka detalicznych ekspozycji kredytowych w Banku i stanowią system ostrzegania przed nieplanowanymi zmianami profilu ryzyka tego obszaru.
- Ocena skuteczności stosowanych metod zarządzania ryzykiem detalicznych ekspozycji kredytowych przeprowadzana jest w ramach rocznej weryfikacji regulacji wewnętrznych.
- Proces zarządzania ryzykiem detalicznych ekspozycji kredytowych podlega badaniu i ocenie w ramach systemu kontroli wewnętrznej oraz w ramach systemu zarządzania ryzykiem braku zgodności.
- Celem zarządzania ryzykiem rezydualnym w Banku jest zapewnienie skuteczności ograniczenia ryzyka kredytowego oraz eliminowanie ryzyka związanego ze stosowaniem zabezpieczeń kredytowych (w tym ryzyka braku zgodności i ryzyka koncentracji) oraz monitorowanie jego potencjalnego wpływu na ogólny profil ryzyka Banku.
- Zarządzanie ryzykiem rezydualnym odbywa się w ramach struktury organizacyjnej przewidzianej dla zarządzania ryzykiem kredytowym.
- System identyfikacji , pomiaru i raportowania ryzyka rezydualnego wykorzystuje dane gromadzone w ramach systemu zarządzania ryzykiem kredytowym.
- Identyfikacja i pomiar ryzyka odbywa się na etapie zarządzania ryzykiem zarówno w odniesieniu do pojedynczej transakcji jak i całego portfela kredytowego.
- W zakresie pojedynczej zabezpieczonej ekspozycji kredytowej Bank monitoruje:

- jakość i wartość przyjmowanych zabezpieczeń przed udzieleniem kredytu,
  - jakość i wartość rynkową zabezpieczeń w trakcie trwania umowy kredytowej,
  - jakość i wartość (wskaźnika LtV) zabezpieczeń w formie hipoteki,
  - dopasowanie umów ochrony kredytowej w zakresie terminów,
  - ubezpieczenia zabezpieczeń,
- w odniesieniu do portfela ekspozycji kredytowych Bank monitoruje:
    - sytuację gospodarczą , zmiany koniunktury, mogące mieć wpływ na wartość zabezpieczeń , ze szczególnym uwzględnieniem zmian cen nieruchomości,
    - wskaźnik LtV dla portfela kredytowego,
    - wskaźniki koncentracji z tytułu jednego rodzaju lub jednego dostawcy zabezpieczenia,
    - efektywność prowadzonych działań egzekucyjnych,
    - wysokość umorzeń w ciężar rezerw na produktach kredytowych,
    - przestrzeganie wewnętrznych regulacji przez pracowników kredytowych – w ramach sprawowania kontroli wewnętrznej,
    - przestrzeganie zasad w zakresie tworzenia rezerw celowych oraz wyznaczania wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka kredytowego.
  - Raportowanie w sprawie ryzyka rezydualnego do Zarządu i Rady Nadzorczej odbywa się w cyklach kwartalnych. Za opracowanie raportów odpowiedzialne jest Stanowiska ds.. Ryzyk Bankowych.
  - Na potrzeby zabezpieczania i ograniczania ryzyka rezydualnego w Banku wykorzystywane są procedury wewnętrzne dotyczące zarządzania ryzykiem rezydualnym i kredytowym, system limitów oraz przyjęte zasady udzielania i monitorowania kredytów.
  - Stosowane lub monitorowane i raportowane limity wewnętrzne służą zapewnieniu właściwego poziomu ryzyka rezydualnego w Banku i stanowią system ostrzegania przed nieplanowanymi zmianami profilu ryzyka tego obszaru.
  - Ocena skuteczności stosowanych metod zarządzania ryzykiem rezydualnym przeprowadzana jest w ramach rocznej weryfikacji regulacji wewnętrznych.
  - Proces zarządzania ryzykiem rezydualnym podlega badaniu i ocenie w ramach systemu kontroli wewnętrznej oraz w ramach systemu zarządzania ryzykiem braku zgodności.

XIX. Ryzyko płynności

- Ryzyko płynności to zagrożenie utraty płynności płatniczej tj. zdolności do finansowania aktywów i terminowego wykonania zobowiązań w toku normalnej działalności lub w innych warunkach , które można przewidzieć , bez konieczności poniesienia straty.
- Podstawowym celem zarządzania płynnością w Banku jest zapewnienie zdolności do zachowania płynności płatniczej, utrzymanie bezpiecznego poziomu wszystkich wskaźników płynnościowych oraz dążenie do wzrostu stabilnych źródeł finansowania .
- Stabilność pozyskiwanych środków i systematyczny wzrost kwoty osadu na depozytach są szczególnie istotne dla finansowania długoterminowych należności Banku,.
- Realizując przyjęte cele w zakresie zarządzania ryzykiem płynności Bank kierował się zasadą utrzymywania pożądanego poziomu aktywów płynnych pozwalającego na regulowanie krótko i średnioterminowych potrzeb płynnościowych, lokowania nadwyżek środków finansowych w bezpieczne instrumenty finansowe.
- Bank prowadził działalności w ramach przyjętego apetytu na ryzyko , tzn. poziom ryzyka płynności w ciągu 2016 roku mieścił się w granicach określonych przez nadzorcze miary płynności krótkoterminowej i długoterminowej.
- Kalkulacja nadzorczych norm płynności przez Bank o sumie bilansowej do 200 mln na dzień sprawozdawczy według stanu na dzień 31 grudnia 2016 roku.

Aktywa *		W tys. zł.	
A1	Podstawowa rezerwa płynności	40 217,00	
A2	Uzupełniająca rezerwa płynności	15 611,00	
A3	Pozostałe transakcje zawierane na hurtowym rynku finansowym	7 418,00	
A4	Aktywa o ograniczonej płynności	57 127,00	
A5	Aktywa niepłynne	3 579,00	
A6	Aktywa ogółem	123 952,00	
Pasywa			
B1	Fundusze własne pomniejszone o sumę wartości wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka rynkowego i wymogu z tytułu ryzyka rozliczenia dostawy oraz ryzyka kontrahenta	7 361,00	
Miary płynności		Wartość minimalna	Wartość
M1	Współczynnik udziału podstawowej i uzupełniającej	0,20	0,45

	rezerwy płynności w aktywach ogółem ((A1+A2)/A6		
M2	Współczynnik pokrycia aktywów nie płynnych funduszami własnymi (B1/A5)	1,00	2,34

*z uwzględnieniem korekt wynikających z metodologii wyznaczania nadzorczych norm płynności

- Działalność Banku opierała się na stabilnych źródłach finansowania , a także istniała możliwość upłynnienia posiadanych aktywów w dowolnym momencie bez istotnej utraty ich wartości.
- Jednocześnie Bank posiadał plany awaryjne na wypadek wystąpienia sytuacji kryzysowej.
- Na podstawie obowiązujących w Banku polityk i instrukcji dokonywany jest pomiar i monitorowanie ryzyka płynności. W trybie dziennym , tygodniowym , miesięcznym oraz kwartalnym przygotowywane są raporty i prognozy dotyczące ryzyka płynności , zawierające informacje o wielkości ekspozycji na ryzyko płynności oraz informacje na temat kształtowania się limitów oraz ryzyka. Każdego dnia roboczego wykonywana jest kalkulacja ,w okresach miesięcznych sporządza się zestawienie nadzorczych norm płynności.
- Na potrzeby monitorowania i zarządzania płynnością sporządzane są prognozy płynności natychmiastowej, prognozy przepływów pieniężnych dla płynności bieżącej , krótkoterminowej oraz średnioterminowej Banku oraz analizy głównych czynników wpływających na jej wielkość.
- Analiza płynności długoterminowej wykonywana jest w okresach rocznych.
- Odbiorcami raportów są przede wszystkim Zarząd Banku , Rada Nadzorcza oraz pozostali uczestnicy procesu zarządzania ryzykiem płynności , zgodnie z podziałem wskazanym w „Zasadach informacji zarządczej w Banku”
- W okresach miesięcznych w Banku przeprowadza się całościową ocenę ryzyka poprzez pomiar i monitorowanie płynności bieżącej, krótko-,średnio- i długoterminowej wykorzystując analizy:
  - zestawienia luki płynności,
  - nadzorczych norm płynności,
  - systemu limitów ostrożnościowych i wskaźników płynności,
  - osadu we wkładach dla depozytów bieżących i terminowych,
  - koncentracji depozytów,
  - zrywalności i odnawialności depozytów oraz wcześniejszych spłat kredytów,
  - płynności długoterminowej , w szczególności w przypadkach znacznego zaangażowania w długoterminowe finansowanie nieruchomości lub dużych projektów,

- wyników comiesięcznych testów warunków skrajnych polegających na testowaniu scenariuszy możliwego rozwoju sytuacji kryzysu płynności,
- wyników corocznych testów warunków skrajnych.
- Pomiar ryzyka przeprowadzany jest dla pozycji zlotowych i walutowych łącznie, ze względu na przeważający udział pozycji zlotowych w bilansie.
- Bank stosuje politykę zabezpieczeń i ograniczania ryzyka oraz procesy monitorowania skuteczności zabezpieczeń i metod redukcji ryzyka.
- Na potrzeby zabezpieczania i ograniczania ryzyka płynności w Banku wykorzystywane są procedury wewnętrzne dotyczące zarządzania ryzykiem płynności, w tym plany awaryjne, limity i wskaźnik płynności, transakcje lokowania nadwyżek środków finansowych w bezpieczne instrumenty finansowe, stabilna baza depozytowa.
- Monitorowane i raportowane są w okresach dziennych i miesięcznych limity wewnętrzne oraz wskaźniki płynności służą zapewnieniu właściwego poziomu płynności w Banku i stanowią system ostrzegania przed nieplanowanymi zmianami struktury bilansu wpływającymi pośrednio na pogorszenie poziomu.
- Stanowisko ds. Ryzyk Bankowych ustala i aktualizuje wartości limitów oraz wskaźników płynności, które następnie zatwierdza Zarząd Banku. Wysokość limitów ustalana jest na poziomie dostosowanym do akceptowanego przez Radę Nadzorczą poziomu ryzyka.
- Analizy stanowiące podstawę do określenia wartości limitów oraz ich aktualizacji sporządzane są w formie pisemnej. Aktualizacja limitów przeprowadzana jest minimum w okresach rocznych w ramach weryfikacji procedur wewnętrznych.
- Ocena skuteczności stosowanych metod zarządzania ryzykiem przeprowadzana jest w ramach rocznej weryfikacji regulacji wewnętrznych.

XX. Ryzyko wyniku finansowego

- Ryzyko wyniku finansowego jest ryzykiem realizacji wynik finansowego poniżej wymagań wynikających z potrzeby prowadzenia bieżącej działalności i rozwoju głównie w celu zapewnienia odpowiedniego zasilania kapitału.
- Składnikami ryzyka wyniku finansowego są:
  - ryzyko strategiczne,
  - ryzyko otoczenia ekonomicznego

- ryzyko strategiczne jest ryzykiem związanym z podejmowaniem niekorzystnych lub błędnych decyzji strategicznych , brakiem lub wadliwą realizacją przyjętej strategii oraz ze zmianami w otoczeniu zewnętrznym i niewłaściwą reakcją na te zmiany.
- Ryzyko otoczenia ekonomicznego jest ryzykiem zmiany warunków ekonomiczno-społecznych mających niekorzystny wpływ na podmiot (cykliczności), w tym ryzyka :
  - regulacyjne – ryzyko zmiany prawnych warunków prowadzenia działalności,
  - konkurencji – ryzyko zmian rynkowych (warunków konkurencji) mających niekorzystny wpływ na podmiot.
- Podstawowym celem w zakresie zarządzania ryzykiem wyniku finansowego jest utrzymanie odpowiedniego poziomu wyniku finansowego , oznaczającego uzyskiwanie wyników finansowych w wysokości zapewniającej możliwość prowadzenia bieżącej działalności i odpowiedniego rozwoju Banku , w tym zapewnienia odpowiedniego zasilenia kapitału.
- Czynniki ryzyka wyniku finansowego są m.in.:
  - nieprawidłowy proces planowania wraz z późniejszym przenoszeniem planów na poziom operacyjny,
  - podejmowanie błędnych lub niekorzystnych decyzji biznesowych , ich wadliwa realizacja czy brak adaptacji podjętych wcześniej decyzji do zmieniających się czynników wewnętrznych i zewnętrznych,
  - zmiany przepisów powodujące konieczność zmiany sposobu prowadzenia działalności,
  - zmiany sytuacji gospodarczej powodujące trudności z planowaniem i późniejszą realizacją,
  - wzrastająca konkurencja innych Banków.
- Bank zarządza ryzykiem wyniku finansowego poprzez:
  - wdrożenie efektywnego systemu planowania finansowego / strategicznego oraz jego monitorowania ,
  - monitorowanie zmian w prawie i dostosowywanie do nich działalności Banku,
  - analizę działań konkurencyjnych banków i umiejętnie na nie reagowanie,
  - monitoring zmian otoczenia społeczno-gospodarczego Banku.
- Bank dokonuje z minimum roczną częstotliwością (na etapie budowy planów finansowych) przeglądu otoczenia , w którym funkcjonuje , a także swojej pozycji rynkowej , w szczególności weryfikacji swojej pozycji konkurencyjnej, podstawowych zmian w strukturze rynku oraz strategii konkurencji innych podmiotów obecnych na rynku.

- Bank analizuje także podlegające zmiany w otoczeniu regulacyjnym, polityce gospodarczej rządu i zmiany technologiczne pod kątem potencjalnego wpływu na ryzyko osiągnięcia celów strategicznych.
- Raportowanie informacji dotyczących ryzyka wyniku finansowego prowadzone jest na potrzeby Zarządu Banku miesięcznie lub kwartalnie. Rada Nadzorcza otrzymuje raport o realizacji planów podmiotu w zakresie ryzyka wyniku finansowego kwartalnie.

XXI. Ryzyko kapitałowe

- Ryzyko kapitałowe definiowane jest jako ryzyko niewystarczającego poziomu kapitałów koniecznych do zachowania minimalnego współczynnika wypłacalności określonego przepisami prawa oraz zaleceniami Komisji Nadzoru Finansowego (współczynnika kapitału podstawowego TIER I , współczynnika kapitału TIER1 oraz łącznego współczynnika kapitałowego).
- Celem zarządzania ryzykiem kapitałowym jest zwiększenie bezpieczeństwa prowadzonej przez bank działalności poprzez zapewnienie obecnie i w przyszłości właściwej ilości i jakości kapitałów adekwatnych do ryzyka prowadzonej działalności.
- Podstawowym celem strategicznym w zakresie ryzyka kapitałowego jest budowa odpowiednich funduszy własnych , zapewniających bezpieczeństwo zgromadzonych depozytów , przy osiągnięciu planowanego poziomu rentowności prowadzonej działalności.
- Ryzyko kapitałowe jest zdeterminowane przez czynniki wewnętrzne takie jak polityka Banku w stosunku do jego aktywów i pasywów oraz czynniki zewnętrzne np. ustawodawstwo polskie i europejskie , rekomendacje KNF czy sytuację gospodarczą kraju.
- Proces zarządzania ryzykiem kapitałowym obejmuje ocenę adekwatności kapitałowej , planowania kapitałowe, identyfikację , pomiar , monitorowanie i limitowanie ryzyka kapitałowego oraz kontrolę zarządzania ryzykiem.
- Raportowanie informacji dotyczących ryzyka kapitałowego prowadzone jest na potrzeby Zarządu Banku miesięcznie. Rada Nadzorcza otrzymuje raport z zakresu ryzyka kapitałowego kwartalnie.

XXII. Ryzyko braku zgodności

- Ryzyko braku zgodności jest to ryzyko rozumiane jako skutki nieprzestrzegania przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz przyjętych przez Bank standardów postępowania.
- Celem bezpośrednim zarządzania ryzykiem braku zgodności w Banku jest ograniczenie kosztów finansowych i niefinansowych, spowodowanych brakiem zgodności przepisów wewnętrznych Banku z regulacjami zewnętrznymi lub nie przestrzeganiem wewnętrznych regulacji bankowych oraz standardów rynkowych.
- Celem pośrednim jest ograniczanie występowania ryzyka prawnego oraz ryzyka operacyjnego, stanowiących podstawę występowania ryzyka braku zgodności.
- Realizacja tych celów wymagała wprowadzenia w Banku procedur, umożliwiających monitorowanie, pomiar, raportowanie oraz kontrolowanie ryzyka, na które może być narażony w wyniku nie przestrzegania wewnętrznych lub zewnętrznych regulacji oraz standardów rynkowych. Bank posiada sformalizowane zasady zarządzania ryzykiem braku zgodności w Instrukcji oraz Polityce zarządzania ryzykiem braku zgodności w Banku.
- Celem strategicznym w zakresie zarządzania ryzykiem braku zgodności jest zapewnienie zgodności działania Banku z przepisami prawa i regulacjami wewnętrznymi oraz z uwzględnieniem Rekomendacji nadzorczych.
- Funkcję zapewnienia zgodności pełni Stanowisko ds. Administracji i Kadr we współpracy z Kancelarią Prawną obsługującą Bank. Stanowisko to organizacyjnie jest usytuowane w sposób zapewniający niezależność w stosunku do systemu zarządzania ryzykiem oraz pozostałych komórek organizacyjnych.
- Stanowiska Administracji i Kadr organizacyjnie odpowiedzialne za ryzyko braku zgodności mają możliwość bezpośredniego komunikowania się z Zarządem i Radą Nadzorczą oraz możliwość bezpośredniego i jednoczesnego raportowania do tych organów.
- Stanowiska Administracji i Kadr odpowiedzialne za zapewnienie zgodności uczestniczą w posiedzeniach Zarządu i Rady Nadzorczej, jeżeli przedmiotem posiedzenia są zagadnienia związane z funkcją zapewnienia zgodności.
- Podstawowe zadania Stanowiska Administracji i Kadr obejmują podejmowanie działań prewencyjnych, kontrolnych i sprawozdawczych, mających na celu zapobieganie potencjalnym skutkom nieprzestrzegania przepisów prawa i wymogów regulacyjnych, rekomendacji i standardów rynkowych, w tym „Zasad Ładu Korporacyjnego”

- Wszystkie zdarzenia ryzyka braku zgodności są ujmowane w Rejestrze zdarzeń ryzyka operacyjnego.
- W procesie bezpośredniego zarządzania ryzykiem braku zgodności uczestniczą:
  - Rada Nadzorcza, która zatwierdza Politykę zgodności, sprawuje nadzór nad zarządzaniem ryzykiem braku zgodności, otrzymuje sprawozdania z przeprowadzonych kontroli wewnętrznych i audytu.
  - Zarząd Banku sprawujący główną funkcję zarządczą w procesie zarządzania ryzykiem braku zgodności w Banku. Bezpośredni nadzór nad zarządzaniem ryzykiem braku zgodności w Banku sprawuje Prezes Zarządu.
  - Stanowisko Administracji i Kadr przygotowuje raport dot. Braku zgodności,
  - Audyt Wewnętrzny sprawowany na zlecenie Banku przez Departament Audytu Banku Polskiej Spółdzielczości SA zgodnie z umową, ma za zadanie regularne badanie adekwatności, skuteczności i efektywności funkcji zapewnienia zgodności,
  - Kierownicy komórek organizacyjnych pełniący kontrolę funkcjonalną, a w szczególności Prezes Zarządu pełniący bezpośrednią kontrolę nad Stanowiskiem Administracji i Kadr.
  - Wszyscy pracownicy Banku, odpowiedzialni za przestrzeganie procedur wewnętrznych Banku oraz kontrolę bieżącą na zajmowanym stanowisku pracy.
- Raportowanie kosztów nie przestrzegania wewnętrznych regulacji oraz wyników monitorowania czynników ryzyka, składających się na ryzyko braku zgodności odbywa się w cyklach miesięcznych lub kwartalnych do Zarządu oraz kwartalnych dla Rady Nadzorczej.
- Raporty zawierają: opis profilu ryzyka, analizę i ocenę skali występowania czynników ryzyka, wnioski, propozycje podjęcia działań w celu ograniczenia ryzyka braku zgodności.
- Ponadto raz w roku Radzie Nadzorczej, Zarządowi prezentowany jest raport z realizacji polityki zarządzania ryzykiem braku zgodności.

XXIII. Ekspozycje na pozycje sekurytyzacyjne

Nie dotyczy.

XXIV. Polityka w zakresie wynagrodzeń

- Zasady ustalania zmiennych składników wynagrodzenia dla członków Zarządu oraz innych osób zajmujących stanowiska kierownicze, zgodnie z uchwałą nr 258/2011 KNF znajdują się w

Polityce wynagradzania , w tym polityka zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących kierownicze stanowiska i pełniących kluczowe funkcje w Banku

- Polityka wynagrodzeń przygotowywana była przez Zarząd i zatwierdzana przez Radę Nadzorczą Banku.
- Rada Nadzorcza w 2016 roku omawiała zagadnienia oceny polityki wynagrodzeń .
- W 2016 roku Bank wypłacił osobom zajmującym stanowiska kierownicze wynagrodzenia tylko stałe regulaminowe. Na podstawie analizy wykonania wskaźników ekonomiczno-finansowych oraz ogólnej sytuacji jakościowej aktywów zdecydowano o braku możliwości wypłaty zmiennych składników wynagrodzeń.
- Żaden z Członków Zarządu nie otrzymał wynagrodzenia w wysokości co najmniej 1 mln EUR w danym roku obrachunkowym oraz w przedziałach dla wynagrodzeń , tj. w przedziale między 1 mln EUR a 5 mln EUR – w podziale na przedziały wynagrodzeń o wielkości 500 000 EUR, a dla wynagrodzeń wyższych niż 5 mln EUR – w podziale na przedziały wynagrodzeń o wielkości 1 mln EUR.
- Prawidłowość wdrożenia Polityki zmiennych składników wynagrodzeń podlega co roku audytowi wewnętrznemu . raport prezentowany jest Radzie Nadzorczej.

XXV. Dźwignia finansowa

- Wskaźnik dźwigni – „dźwignia finansowa” oznacza względną – w stosunku do funduszy własnych Banku – wielkość posiadanych przez Bank aktywów, zobowiązań pozabilansowych oraz zobowiązań warunkowych dotyczących płatności lub dostawy lub dostarczenia zabezpieczenia, z uwzględnieniem zobowiązań z tytułu otrzymanych środków finansowych , zaciągniętych zobowiązań , umów dotyczących instrumentów pochodnych lub umów z udzielonym przyrzeczeniem odkupu , lecz z wyjątkiem zobowiązań , które można wyegzekwować wyłącznie w przypadku likwidacji Banku.
- Bank kalkuluje wskaźnik dźwigni finansowej zgodnie z przepisami Rozporządzenia CRR. Wprowadzenie wskaźnika pokazującego relację pomiędzy kapitałem TIER 1 a wartością ekspozycji bilansowych i pozabilansowych ma na celu ograniczenie nieadekwatnego w relacji do posiadanej bazy kapitałowej zadłużenia się banków.
- Wskaźnik dźwigni Bank obliczał jako miarę kapitału Tier 1 Banku podzieloną przez miarę ekspozycji całkowitej i wyrażany jest jako wartość procentową.
- Do wyliczania wskaźnika dźwigni miarą kapitału jest kapitał TIER 1.

- Miara ekspozycji całkowitej jest sumą wartości ekspozycji z tytułu:
  - aktywów , chyba że są one odliczane przy określeniu miary kapitału;
  - pozycji pozabilansowych.
- Wartość wskaźnika dźwigni na dzień 31 grudnia 2016 roku zgodnie z wyliczeniem w okresie przejściowym wyniosła 15,98%.

XXVI. Stosowanie metody IRB w odniesieniu do ryzyka kredytowego

Nie dotyczy.

XXVII. Stosowanie metod zaawansowanego pomiaru w odniesieniu do ryzyka operacyjnego

Nie dotyczy.

XXVIII. Stosowanie wewnętrznych modeli pomiaru ryzyka rynkowego

Bank nie stosuje wewnętrznych modeli pomiaru ryzyka rynkowego – nie korzysta przy obliczaniu wymogów kapitałowych z postanowień z art.363 Rozporządzenia .

XXIX. Podsumowanie

Bank realizuje przyjętą Strategię rozwoju Banku na lata 2013 – 2016 angażując zdeponowane środki swoich klientów w akcję kredytową oraz wyłącznie bezpieczne instrumenty finansowe w Banku Zrzeszającym. Głównym odbiorcą oferty kredytowej Banku są osoby fizyczne, rolnicy oraz małe i średnie przedsiębiorstwa. Bank prowadzi swoją działalność statutową w sposób nowoczesny, solidny, dynamicznie rozwijający się niczym nie odbiegający od banków konkurencyjnych.

Oświadczenie

na temat profilu ryzyka związanego ze strategią działalności w Banku Spółdzielczym w Karczewie

Zarząd Banku Spółdzielczego w Karczewie informuje, że ogólny profil ryzyka Banku wynika z przyjętych przez Bank Strategii , a w szczególności:

- Strategii działania Banku Spółdzielczego w Karczewie na lata 2013-2016;
- Strategii zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka w Banku Spółdzielczym w Karczewie;

oraz polityk dotyczących zarządzania poszczególnymi istotnymi ryzykami w Banku.

W 2016 roku Bank dokonał pomiaru oraz oceny ryzyka, zgodnie z zasadami przepisów nadzorczych , tj. Uchwał , Rekomendacji Komisji Nadzoru Finansowego , a także zgodnie z wymogami wynikającymi z Pakietu CRD IC/ CRR.

Ogólny poziom (profil) w Banku, zawarty w Strategii działania w banku Spółdzielczym w Karczewie na lata 2013-2016 został określony na podstawie pożądanego poziomu limitów wskaźników przyjętych do oceny przez Zarząd i Radę Nadzorczą Banku.

Na dzień 31 grudnia 2016 roku wybrane pozycje bilansu oraz wskaźniki osiągnięte przez Bank kształtowały się na poziomie zawartym w poniższej tabeli:

Lp.	Wybrane pozycje bilansu Wskaźniki	Poziom uzyskany na dzień 31 grudnia 2016 roku	Pożyczany poziom – zaplanowany w Strategii Banku na dzień 31 grudnia 2016 roku
1.	Suma bilansowa	124 038,00	118 212,00
2.	Obligo kredytowe	57 813,00	68 900,00
3.	Depozyty podmiotów niefinansowych wraz z budżetem	112 333,00	106 000,00
4.	Fundusze własne- Uznany kapitał	8 366,00	8 168,00
5.	Zysk netto	193,00	822,00
6.	Dźwignia lub mnożnik kapitału własnego	14,84	13,96
7.	Rentowność netto /koszty ogółem	5,63	0,26

8.	ROA (wynik finansowy netto/aktywa ogółem)	0,16	0,70
9.	ROE (wynik finansowy netto/fundusze własne)	2,26	9,71
10.	Marża odsetkowa netto	1,80	2,60
11.	Wskaźnik C/I	82,76	85,12
12.	Łączny współczynnik kapitałowy	15,98	13,25
13.	Współczynnik kapitału podstawowego TIER1	15,98	10,25
14.	Współczynnik kapitału TIER 1	15,98	13,25
15.	Wskaźnik płynności do 1miesiąca	1,14	0,7 - 1,10
16.	Wskaźnik płynności do 3 miesięcy	1,23	0,7 - 1,10
17.	Wskaźnik udziału obligacji kredytowego w depozytach ogółem	51,46	65,00
18.	Wskaźnik ryzyka kredytowego	9,11	4,50
19.	Wskaźnik jakości detalicznych ekspozycji kredytowych (Rekomendacja T Komisji Nadzoru Finansowego)	0,05	0,04
20.	Wskaźnik jakości ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie (Rekomendacja S Komisji Nadzoru Finansowego)	5,55	5,26

Na podstawie uzyskanych wyników działania oraz cyklicznych raportów dotyczących procesu zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyk Zarząd oświadcza , że poszczególny profil (poziom) ryzyka Banku jest adekwatny do przyjętych założeń strategii działalności, określających tolerancję na ryzyko.

Podpisy wszystkich członków Zarządu

1. Alicja Milas Prezes Zarządu - .....
2. Wiesława Leśkiewicz - Z-ca Prezesa .....
3. Andrzej Rodak – Z-ca Prezesa .....

Prezes Zarządu
BS w Karczewie

Alicja Milas
Alicja Milas
Z-ca Prezesa Zarządu
BS w Karczewie

Wiesława Leśkiewicz
Wiesława Leśkiewicz

Andrzej Rodak
Z-ca Prezesa Zarządu
BS w Karczewie
Andrzej Rodak

Oświadczenie Zarządu

Zarząd Banku Spółdzielczego w Karczewie niniejszym oświadcza, że ustalenia opisane w „Informacji podlegającej ujawnieniu Banku Spółdzielczego w Karczewie” są adekwatne do stanu faktycznego, a stosowane systemy zarządzania ryzykiem jak i systemu kontroli wewnętrznej są odpowiednie z punktu widzenia profilu i strategii ryzyka Banku oraz charakteru prowadzonej działalności. System zarządzania ryzykiem oraz system kontroli wewnętrznej ocenia się jako dostosowany do skali i profilu działania oraz generowanego ryzyka. Bank spełnia wymogi kapitałowe wynikające z zapisów Prawa Bankowego i Uchwał Nadzorczych, a fundusze własne w pełni pokrywają wszystkie ryzyka występujące w Banku.

Podpisy wszystkich członków Zarządu

Prezes Zarządu

BS w Karczewie

Alicja Milas

1. Alicja Milas Prezes Zarządu - .....

Z-ca Prezesa Zarządu
BS w Karczewie

2. Wiesława Leśkiewicz - Z-ca Prezesa .....

Wiesława Leśkiewicz

3. Andrzej Rodak – Z-ca Prezesa .....

Z-ca Prezesa Zarządu
BS w Karczewie

Andrzej Rodak

Indicej Roboty
Rzeczoznawcy
Areni Poczty Krajowej